

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

Křesťanská studentská hnutí ve 20. století

Aleš Rosický

Katedra církevních dějin
Vedoucí práce Dr. Pieter Morée
Bakalářské studium
Evangelická teologie

Praha 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem Křesťanská studentská hnutí ve 20. století napsal samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

V Praze dne 30.4.2015

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá vznikem, vývojem a zaměřením studentských křesťanských hnutí především ve 20. století, ale popisem počátků hnutí zasahuje i do 19. století a kapitolou o situaci v ČR do 21. století. Soustředí se především na hnutí IFES a jeho součást v ČR - UKH. Dále také popisuje vznik a směřování YMCA, SVM, WSCF, Campus Crusade a hnutí, která z těchto organizací vznikla v ČR. Ačkoliv je většina obsahu práce o historických reáliích a pohledech jednotlivých autorů na dané hnutí, zabývá se práce i otázkou, proč jednotlivá hnutí vznikala a jaké okolnosti je k tomu vedly. Autor se na několika místech snaží porozumět situaci spojení nebo rozdělení jednotlivých hnutí a také jednotlivá mezinárodní hnutí alespoň rámcově pochopit v kontextu dobového pozadí v církevním prostředí. Také se snaží alespoň nahlédnout do sféry působnosti těchto hnutí a podívat se, jakým způsobem se podílela na misii a evangelizaci a jaké aktivity studentům nabízela.

Klíčová slova

Studentské hnutí, WSCF, ekumenické hnutí, SRC, YMKA, IFES, CRU

Summary

This Bachelor thesis deals with the origin, development and focus of student Christian movements, especially in the 20th century, but by description of the origins of movements, it intervenes to the 19th century as well as by chapter about the situation in the Czech Republic to the 21st century. It focuses in particular on IFES movement and its part in the Czech Republic - UKH. The thesis describes origin and orientation of YMCA, SVM, WSCF, Campus Crusade and movements which developed from these organizations in the Czech Republic as well. Even though the majority of contents of the thesis concern about historical facts and points of view of individual authors on specific movements, the thesis is also dealing with the question, why individual movements were established

and what circumstances led to this. The author of this text also attempts to understand the situation of connection or splitting of particular movements. The thesis is generally trying to understand particular international movements within the context of contemporary background in the church environment. The author is also trying to look under the scope of those movements and find out what way they were participating in mission and evangelism and what activities they offered to students as well.

Keywords

Student Movement, WSCF, ecumenical movement, WCC, YMCA, IFES, CRU

Poděkování

Chci poděkovat všem, kteří mi byli podporou při psaní této práce. Těm, kteří mi pomáhali s korekturou. Vedoucímu práce Dr. P. Moréemu za ochotu a trpělivost a Tomášovi Uhrovi za čas, literaturu, kontakty a cenné informace.

Obsah

Úvod.....	9
1 Dějinné souvislosti 20. století.....	11
1.1 Ekumenismus.....	11
1.2 Vymezení fundamentalismu a evangelikalismu ve 20. století.....	12
1.3 Letniční hnutí.....	15
2 YMCA.....	16
2.1 Co je to YMCA?.....	16
2.2 Ekumeničnost, myšlenková báze YMCA.....	17
2.3 Misijní činnost YMCA.....	19
3 SVM.....	21
3.1 Hora Hermon.....	21
3.2 Vznik SCM.....	22
4 WSCF.....	24
4.2 Počátky.....	25
4.3 Rozšíření a spolupráce se SRC.....	27
4.4 Lidé a politika.....	28
4.5 Zánik některých částí.....	28
4.6 WSCF Dnes.....	30
5 IFES.....	31
5.1 Vznik evangelikálních sdružení.....	31
5.2 Održení IVF od WSCF.....	31
5.3.2 Další vývoj.....	37
5.3.3 Rozlišování a rozdělení.....	38
5.3.4 Předválečné období.....	39
5.4.1 Vznik IVCF of the USA.....	41
5.4.2 Národní konference v Oxfordu.....	41
5.5 Vznik IFES.....	43
5.6 Poselství IFES (1964).....	45
5.6.1 Touha po jednotě a vyhranění.....	47
5.6.2 Záměr IFES.....	50
5.7 IFES dnes.....	51
6 Campus Crusade.....	52
6.1 William Rohl Bright.....	52
6.2 Henrietta Mears (1889-1963).....	55
6.3 Společenství hořícího srdce.....	56
6.4 Počátky Campus Crusade.....	58

6.5 Jak úspěšně prodávat Krista?.....	61
6.6 CRU ve 21. století.....	62
6.7 Evangelikální teologie na přelomu století a tisíciletí.....	62
6.7.1 Postkonzervativní evangelikální teologie.....	62
6.7.2 Clark Pinnock (1937-2010).....	63
7 Studentská hnutí v České Republice.....	65
7.1 Akademická YMCA.....	66
7.2 Univerzitní křesťanské hnutí.....	69
7.3 VKH.....	73
7.4 CRU v ČR.....	75
7.5 YWAM, Všeliká mládež a další.....	77
Závěr.....	79
Seznam použitých zkratk.....	81
Seznam literatury.....	82
Přílohy.....	85
Roky vzniku některých hnutí.....	85

Úvod

Steve Bruce porovnává ve své práci sociologické pozadí anglického IVF, které se později přejmenovalo na CICCU a je součástí IFES se SCM, které je součástí WSCF. Obě tyto skupiny, SCM i CICCU, hrají důležitou roli i ve světových hnutích, jejichž jsou členy, a to WSCF a IFES. O IVF a SCM Bruce píše: „*Mimoto tyto dvě organizace mohou být jasně viděny jako reprezentanti širší části polemiky, a tak doufám, že budu schopen porovnáním těchto dvou studentských organizací odrážet nedávnou historii liberálního a konzervativního protestantismu.*“¹ Mám za to, že také WSCF a IFES jsou součástí této polemiky mezi liberálním a konzervativnějším protestantismem. Z této perspektivy se chce práce ptát po tom, jak jednotlivá studentská hnutí vznikala, jak se vyvíjela a co nám předala. Práce si chce položit otázku, proč jednotlivá hnutí a jejich uskupení vznikala a zda mezi nimi docházelo k rozdělení nebo naopak ke sjednocení. Předmětem zkoumání této práce je také otázka, jakou roli hrála v jednotlivých hnutích misie a důraz na zachování pravé víry, jakou formou tato hnutí se studenty pracovala a zda některá z těchto hnutí mají nebo měla vliv na české prostředí. Jelikož je zmapování všech důležitých hnutí otázkou příliš obsáhlou pro práci tohoto rozsahu, bude práce zaměřena

1 BRUCE, Steve. *THE STUDENT CHRISTIAN MOVEMENT AND THE INTER-VARSITY A SOCIOLOGICAL FELLOWSHIP: STUDY OF TWO STUDENT MOVEMENTS*". University of Stirling, 1980. Dostupné z: <http://dspace.stir.ac.uk/handle/1893/2398#.VSpTMeR6e1E>. Thesis or Dissertation. University of Stirling.

především na hnutí IFES a ve stručnosti bude reflektovat vznik a vývoj několika dalších hnutí, zejména těch, která měla nebo mají vliv na české prostředí. Jedná se zejména o WSCF a Campus Crusade. O celosvětovém hnutí YWAM není k dispozici mnoho literatury a v ČR nepůsobilo tak široce, proto jej zmíním jen velmi okrajově. Ke konci práce se také chci věnovat odnožím těchto hnutí v ČR a jejich působení dnes. Práce má pojednávat jak o faktické historii, tak o otázkách přesvědčení, věrouky a formy práce s mládeží. Sám se pohybuji ve studentském prostředí a pracuji s mladými lidmi. Jednou z nejzajímavějších oblastí, kterou jsem v této sféře objevil, jsou právě studentská křesťanská hnutí. Mým záměrem je tedy zmapovat jejich působení v ČR a v této práci především nahlédnout do historie světových organizací, které za nimi stojí. Mám za to, že to může vést dnešního člověka k hlubšímu pochopení toho, co je záměrem těchto hnutí. Další zajímavou skutečností může být formování těchto hnutí, jejich 'věrouka' a formy práce se studenty a mladými lidmi. V dané oblasti je bohužel minimální množství českých zdrojů, tato práce se snaží alespoň trochu přiblížit danou problematiku i českému čtenáři. Této a podobné problematice se mimo již zmíněnou práci Bruce ve svém pojednání věnuje i Jon Heitbrink².

2 HIETBRINK, Jon. *The Student Volunteer Movement and The International Fellowship of Evangelical Students: Comparing and Contrasting Two Student Mission Movements* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: https://www.academia.edu/2327250/The_Student_Volunteer_Movement_and_The_International_Fellowship_of_Evangelical_Students_Comparing_and_Contrasting_Two_Student_Mission_Movements

1 Dějinné souvislosti 20. století

1.1 Ekumenismus

Roku 1948 vznikla Světová Rada církví³. Ta spojila dohromady hlavní protestantské církve, ekumenický patriarchát, Řeckou církev a Ortodoxní církve Severní Ameriky. Později se připojily další.⁴ Stopy ekumenismu jdou vidět především od Světové misionářské konference v Edinburghu (1910). Arcibiskup z Canterbury, když v roce 1942 mluvil o světovém křesťanském společenství, poznamenal, že je výsledkem 150 let misionářské iniciativy. Tím učinil rozhodující spojení mezi misí a světovým ekumenickým společenstvím. Důležité je také poznamenat, že klíčem pro širší porozumění ekumenismu byla v 19. století a na počátku 20. právě zahraniční misie. Hnutí měla především dobrovolnický charakter. Mimo mezinárodní ekumenický vývoj vznikaly v jednotlivých státech také různé církevní unie. Po 2. Vatikánském koncilu se také katolická církev více otevřela pro ekumenickou spolupráci. Nestala se sice členem WCC, ale byla zřízena skupina, která s ním bude komunikovat. Mezi lety 1948 a 1998 se počet církví ve

3 Dále jen WCC (World Council of Churches)

4 Oikoumene.org. *Wcc-time-line* [online]. [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <https://www.oikoumene.org/en/about-us/achievements/wcc-time-line>

WCC zdvojnásobil. Za to však mohlo i násobení nově nezávislých církví. To vedlo k tomu, že se ortodoxní církve cítily být ve WCC utlačované. K čemuž přispěl i nepřátelský postoj některých západních evangelistů působících ve východní Evropě. Evangelikální obnova přinesla mezi protestanty nové úsilí dělat to, co mají společné, což vyústilo ve spolupráci na zahraniční misii, ale ne pod centrální autoritou. Během dvacátého století vznikl také odlišný typ neetablovaného křesťanství, a to především ve Velké Británii a v USA. Tato hnutí, většinou charismatická nebo letniční jsou všeobecně spíše nesympatizující k ekumenismu. Od roku 1960 se rozrostla po Evropě především díky Baptistům, Adventistům a různým evangelikálním nebo letničním americkým misionářům v poválečné Evropě.⁵

1.2 Vymezení fundamentalismu a evangelikalismu ve 20. století

Rogger E. Olson píše o třech druzích fundamentalismu. První souvisí s militantní náboženskou reakcí proti moderně. V kontextu doby byla modernou myšlena sekularizace vědeckou revolucí v 17. a 18. stol. a osvícenstvím. Později a správněji byly za fundamentalismus označovány reakce konzervativních protestantů na vzestup liberálního

5 MCLEOD, Hugh. *World Christianities c. 1914-c. 2000*. New York: Cambridge University Press, 2006, s.50-70.

protestantismu. To bylo koncem 19. a počátkem 20. stol. Autor této práce řadí IFES právě do této skupiny evangelikální teologie. Poslední z těchto definic fundamentalismu je již užší a označuje militantnější a separatističtější hnutí konzervativních protestantů. Tyto skupiny vznikaly vlivem zklamání z 20. a 30. let 20. století a Olsonem jsou označovány za fundamentalismus druhého stupně. *„Rozdíl mezi raným a tímto pozdějším fundamentalismem nebyl ani tak v učení jako spíše v naladění. Nejdůležitější rozdíl spočíval v tom, že pozdější fundamentalismus si osvojil poněkud militantní přístup k odhalování „herezí“ u ostatních křesťanů. Kromě toho se distancoval nejen od liberálních křesťanů, ale i od evangelikálů z vlastních řad, kteří se neoddělili od liberálních křesťanských organizací a denominací.“*⁶ Podle Olsona ranní fundamentalisti usilovali o návrat k tomu, čemu říkali historický protestantismus, ale nikoliv militantní nebo separatistickou cestou.

Jelikož však byli i mnozí evangelikální fundamentalisté, kteří nesouhlasili s praktikami fundamentalistů druhého stupně, vzniklo postfundamentalistické, nové evangelikální sdružení. A to díky Ockengymu a těm, kteří s ním spolupracovali. *„Podařilo se jim však reformovat fundamentalismus tak, že mu dali novou tvář, militantní a separatistické vůdce odsunuli na okraj. Od té doby vedle sebe existují dvě křídla konzervativního protestantského křesťanství: první má*

6 OLSON, Roger E. *Příběh evangelikální teologie*. 1. vyd. Praha: Návrat domů, c2012, s. 72. AΩ.

charakter pozdějšího typu fundamentalismu (militantní, separatistický), druhým je nový evangelikalismus (mírumilovný a spolupracující).“ A právě Billy Graham se stal mluvčím onoho evangelikalismu. Ačkoliv je učení pozdějšího fundamentalismu a nového evangelikalismu z velké části stejné, rozdíl v jejich přístupu ke kultuře a církvi je obrovský. Roku 1942 pak vznikla Národní asociace evangelikálů,⁷ ale s fundamentalistickou organizací, která v té době také vznikala, se nikdy nespojila, protože pro většinu fundamentalistů byly její vize a stanovy příliš široké. Pod evangelikalismem bylo zaštiťováno mnoho rozličných skupin, vyznávajících mnohé specifické prvky. Jednotícími pro ně se však později stal: *„důraz na obrácení ke Kristu skrze osobní pokání a víru v jeho kříž a Bible jako Boží speciálně zjevené slovo, plně inspirované a naprosto důvěryhodné ve všech záležitostech víry a praxe.“*⁸ S tím se ztotožňuje i učení Campus Crusade a IFES. Roku 1947 byl založen Fullerův seminář, který měl být hlavním transdenominačním evangelikálním seminářem. Jedním z jeho zakládajících učitelů byl F. H. Henry, jenž se později stal prvním šéfredaktorem časopisu *Christianity Today*⁹ a mnohými publikacemi se zasloužil o vysvětlení a propagaci evangelikalismu. Mezi pět hlavních představitelů evangelikalismu Olson řadí: Carla F.

7 Dále jen NAE

8 Olson s. 81

9 *Christianity today*. ISSN 0009-5753. web:
<http://www.christianitytoday.com/>, 2015-4-30

Henryho jako doyena evangelikálních teologů, E. J. Carnella jako apologeta evangelikální teologie, Bernarda Ramma jako umírněného evangelikálního teologa a Donalda Bloesche jako progresivního evangelikálního teologa a Clarka Pinnocka o kterém je napsáno níže. O situaci na přelomu 20. a 21. stol je pojednáváno později.¹⁰

1.3 Letniční hnutí

Na počátku 20. stol. vstoupilo na scénu letniční hnutí a přišlo s učením o křtu Duchem Svatým. K takovým hnutím patří např. i Campus Crusade. Letniční hnutí se časem se rozvětvilo do různých směrů a denominací, ale hlavní rozdělení spočívalo v tom, jak byl tento křest chápán a co jej mělo doprovázet. Někteří chápali mluvení jazyky jako následek druhého posvěcení, čímž byl myšlen křest Duchem Svatým a jiní tvrdili, že se jedná o následek obrácení. Oficiální věrouka Campus Crusade se k tomu však nevyjadřuje.¹¹

10 Olson s. 71-112

11 Cru.org. *Statement of Faith* [online]. 2015 [cit. 2015-04-29]. Dostupné z: <http://www.cru.org/about/statement-of-faith.html>

2 YMCA

2.1 Co je to YMCA?

Různá uskupení studentů a mladých lidí se setkávala v různých zemích. Mnohá z nich pak byla kořeny pro vznik YMCA v jednotlivých zemích. „V roce 1844 dvanáct mladíků vedených Georgem Williamsem založilo první YMCA v Londýně, Anglii.“ Ptáme-li se, co je k tomu vedlo, tak „jejich cílem bylo „zlepšení duchovního stavu mladých lidí zapojených ve firemním podnikání skrze vytváření biblických kurzů, rodinných a společenských modlitebních setkání, vzájemné zlepšování společnosti, nebo jiné duchovní agentury“¹² George ani další spoluzakladatelé se nezdržovali rozšiřováním YMCA v Anglii, Skotsku a Irsku, kde má tato organizace své kořeny, ale během dalších deseti let byla YMCA rozšířena napříč západní Evropou, USA, Austrálií, Novým Zélandem a Indií. Samotná myšlenka vytvořit celosvětové hnutí s mezinárodním ústředím bylo průkopnickou myšlenkou Henryho Dunanta. Dunant byl sekretářem YMCA v Ženevě a také držitelem první Nobelovy ceny za mír. Byl to také on, kdo později založil komisi červeného kříže. V Paříži se pak v srpnu roku 1855, mimo jiné i jeho přičiněním, odehrála první světová konference YMCA, které se zúčastnilo 99 delegátů z devíti zemí. Konference se usnesla na

12 YMCA International - World Alliance of YMCAs. *History* [online]. 2013 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.ymca.int/who-we-are/history/>

přijetí Pařížských základů mise a záměru YMCA a vytvořila mezinárodní komisi. Tato komise až do roku 1878 postrádala vlastní centrálu. Ta byla tehdy umístěna v Ženevě ve Švýcarsku. Tehdy začala být organizace známá pod jménem World Alliance of YMCA's.¹³

2.2 Ekumeničnost, myšlenková báze YMCA

“YMCA vytvořila takové prostředí, ve kterém se podařilo skloubit několik aspektů, které jsou jak ryze křesťanské, tak univerzálně sdílené kulturami celého světa. To je však mnohými kritizováno jako úpadek křesťanské platformy a ryzosti prvních let hnutí”¹⁴ Toto prostředí vzniklo tím, že představitelé YMCA chtěli namísto jasné věrouky prosazovat toleranci, bratrství a otevřenost. Její principy se postupně přesunuly do řady menších organizací a mnohé z toho, o co usilovala, se pak skutečně stalo. Pomáhala například všelijak znevýhodněným a utlačovaným skupinám.

“Hnutí si předsevzalo, že bude pečovat o harmonický rozvoj všech složek lidské osobnosti. Podle vzorce, který byl pravděpodobně odvozen z trojičního učení, se harmonickým v tomto případě myslelo to, že v rovnováze budou všechny

13 YMCA International a SHEDD, Clarence Prouty. *History of the world's alliance of young men's christian associations*. první. Londýn: S.P.C.K., 1955. s.3-14.

14 CHLÁPEK, Petr. *YMCA a její význam pro českou společnost*. Praha, 2004. Diplomová práce. Universita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Noemi Rejchrtová. s.31

složky lidské bytosti."¹⁵ Tím jsou myšleny: rozum, tělo a duch. Proto by trojúhelník měl být a většinou je součástí loga YMCA. Ve znaku (v logu) Akademické YMCA¹⁶ tento trojúhelník chyběl, protože mezi intelektuály nebyl oblíben. YMCA také nerozvíjí žádnou svou teologii a je tak v této oblasti otevřená a velmi pestrá. Je jí to vytýkáno, ale bez toho by nejspíše nemohla tak široce působit. Jediné, k čemu YMCA slovy Pařížské báze zavazuje je, aby veškerá její práce vedla k šíření Božího království na tomto světě. Ve svém znaku má odkaz na verš *Ut Omnes Unum Sunt*¹⁷, který klade důraz na lidskost, duchovní podstaty a to jediné, co je možné nabídnout všem. Tím, že se YMCA bránila začlenění do teologie nebo myšlenkové tradice křesťanských církví či hnutí, se v ní začal projevovat universalismus, který v té době nalézal stále větší ohlas v prostředí dědiců osvícenské tradice liberalismu a křesťanů. Přispěli tomu i negativní zkušenosti křesťanů z evangelizace v rozvojových zemích, kde si církve konkurovaly nebo sloužily mocenským ambicím vlád. YMCA chce být alternativním prostorem a podílet se na vyvolávání diskuse ve společnosti, působit nejen na poli sociálním, ale také občansko-politickém a kulturním. Silná hnutí YMCA chtějí sponzorovat ty nové a slabší, aby se i ona mohla stát sponzory pro zase další potřebné. V YMCA existuje pravidlo, že každá národní YMCA má odpovědnost za jinou národní YMCA, která

15 Chlápek s.35

16 Dále jen AY

17 Aby všichni jedno byli

potřebuje pomoc. Na této vzájemné pomoci a dalších cílech se dnes podílí cca 14000 lokálních sdružení, kolem 45 miliónů členů ve 122 zemích světa. Na českou YMCA měla vliv především ta americká.

2.3 Misijní činnost YMCA

“YMCA, i když se jí zazlívá, že je málo křesťansky orientovaná, má za cíl stále to stejné – kultivaci lidské bytosti. Vždy jen záleží na komunitě křesťanů, kteří se chtějí zapojit do práce.”¹⁸

V roce 1851 existovalo v Londýně 24 YMCA s počtem 2700 členů, celkově byla rozšířena do sedmi zemí s 30369 členy. V srpnu roku 1855, jak již bylo dříve zmíněno, byla přijata Pařížská báze. Její text zní: *„Posláním křesťanských sdružení mladých mužů je sdružovat mladé muže, kteří považují Ježíše Krista podle Písma svatého za svého Boha a Spasitele, touží být vírou a životem jeho učedníky a usilují o šíření jeho království mezi mladými lidmi. Jakékoli rozdíly v názorech na jiné věci, jakkoli důležité, nemají narušovat bratrské vztahy mezi členy Světové aliance.”¹⁹* To ukázalo ostatním organizacím jasně, oč YMCA jde a vydrželo jí to cca 100 let. V 60. letech 20. stol bylo třeba její poslání nově specifikovat, aby YMCA „neztratila svou tvář“. Proto vznikly Kampalské principy, které formovaly, co její slova znamenají pro způsob,

18 Chlápek s. 38

19 Ymca.cz. YMCA. *Pařížská báze* [online]. 2008 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: <http://www.ymca.cz/info-o-ymca/poslani/prizska-baze/>

jakým YMCA pracuje v dnešním světě. Další cíle, které si předsevzala, formulovala v 90. letech 20. stol. do Challenge 21 a byly přijaty ve Frechenu roku 1998. Dnes se její vedení skládá, na rozdíl od jiných křesťanských organizací, z lidí věřících i nevěřících.

„Programem Ymky je orientace na solidaritu se slabými, na spravedlnost, etický pragmatismus . Orientace na budoucnost, která má být zodpovědně budována a pěstování silné individuality. Jak vidno, na první pohled není program ryze křesťanský, ale svým působením ve světě nekoná nic menšího, že šíří království Boží mezi lidmi a na tomto základě staví.“^{20,21}

Je otázkou, do jaké míry je toto pojetí křesťanství zaměřené na misijní službu. Dalo by se souhlasit s tím, co Chlápek v pojednání o ekumenismu YMCA podotýká, že záleží především na konkrétní skupině křesťanů, která se chce zapojit do práce.

20 Chlápek s.40

21 Chlápek s.31-40

3 SVM

3.1 Hora Hermon

Historie YMCA a SVM byla poměrně úzce propojená. Ještě předtím se však zásadní zlom v dějinách studentských hnutí odehrál na letní škole Hora Hermon. „*Zaměření zůstalo na Severní Americe. Příští rok 1886 byla vidět první studentská letní konference a duchovní probuzení, které vyústilo do Student Volunteer Movement for Foreign Mission*²² Letní škola studentů hora Hermon byla rodištěm myšlenky, která změnila studentský svět a velký svět poté.“²³ Vše se točilo kolem Dwight L. Moodyho - slavného amerického evangelisty. Wishard a Ober jeho kolegové na univerzitním sekretářství, řekli Moodymu, že více než cokoliv jiného by si přáli mít letní konferenci zaměřenou především na studium Bible, kde však bude místo také pro rekreaci, sporty a další aktivity. Uskutečnilo se to ale také v návaznosti na to, že Anglie si v kolem let 1860-1870 prošla náboženským probuzením, které zasáhlo univerzity. Moody jejich návrh schválil. Přihlásilo se mu okolo 300 studentů. Zpočátku se nic nedělo, ale Rouse píše o úsilí, jež vycházelo od P. Wildera a jeho sestry. Ti začali již od roku 1883 ještě s pár dalšími seskupovat lidi, kteří podepsali prohlášení: „*My chceme a dychtíme po Božím souhlase stát se*

22 Dále jen SVM

23 ROUSE, Ruth. *The World's Student Christian Federation: A history of the first thirty years*. první. Kanada: S.C.M. Press LTD., 1948. s.34

*zahraničními misionáři.*²⁴ Před Horou Hermon měli 26 lidí a Wilder se se svou sestrou noc co noc modlil za rozšíření misijního hnutí na univerzitách. Prosili o 1000 dobrovolníků. Jeho sestra Grace řekla Wilderovi o tomto setkání a o tom, že si myslí, že právě zde se můžou jejich modlitby naplnit. *„100 studentů zaslíbilo sebe pro zahraniční Misii na Dwight Moodyho na konferenci Hora Hermon, škole v Northfield, Massachusetts.*²⁵“ A daleko více dobrovolníků se potom zapojilo skrze vzniklé SVM. V roce 1888 to bylo už 2200 dobrovolníků. Tou dobou už to byla organizace zaštiťovaná organizací YMCA.²⁶

3.2 Vznik SCM

SVM se rozrůstalo a dříve nezávislá hnutí se začala spojovat do větších celků. *„Roku 1895 bylo několik národních organizací, které se cítily dosti silně a odhodlaně na vstup do mezinárodní spolupráce se stejně smýšlejícími hnutími. Místní křesťanská Unie v Kanadě a USA se sjednotila do North American Student Christian Movement*²⁷²⁸ SCM, které se takto stávalo známým, sestávalo z YMCA, SVM a Inter-

24 Rouse s.35

25 TURNER, John G. *Bill Bright & Campus Crusade for Christ the renewal of evangelicalism in postwar America*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2008. s.28

26 Rouse s.31-35 a HIETBRINK

27 Dále jen SCM

28 Douglas Johnson, *A Brief History of the International Fellowship Of Evangelical Students*, Lausanne, Switzerland, IFES, 1964 s. 35

Seminary Missionary Alliance a velmi brzo se z něj stalo
WSCF.²⁹

29 Hietbrink s. 3

4 WSCF

4.1 John Mott (1865-1955)

John Mott byl velice klíčovou postavou pro celé dějiny studentských hnutí. Narodil se v Livingston Manor v New Yorku. Jeho rodiče se pak přestěhovali do Postville ve státě Iowa, kde se jeho otec stal obchodníkem se dřevem a starostou města. John byl nadšeným studentem historie a literatury a na škole Upper Iowa University vyhrál cenu v řečnictví a debatách. Rozhodoval se, zda má pokračovat ve šlépějích svého otce nebo se dát na práva. Byl ovlivněn řečí K. Studda, kterou slyšel roku 1886, kde mimo jiné zaznělo, že nemáme hledat prospěch sami pro sebe, ale pro Boží království.

Representoval YMCu Cornell University na konferenci Hora Hermon a byl jedním z těch sto lidí, kteří zaslíbili sami sebe práci ve prospěch zahraniční misie. Předsedal YMCE a zasloužil se o její rozšíření. Roku 1888 získal bakalářský titul z filozofie a historie. Téhož roku začal sloužit jako národní sekretář mezinárodní YMCA v USA a Kanadě. V této práci strávil 27 let. Během toho byl také předsedou vedoucího výboru SVM. Předsedal Světové misijní konferenci v Edinburghu. S Karlem Friesem pomáhal založit WSCF a jako jeho generální sekretář jezdil 2 roky po světě. Během té doby pomohl také se založením národních hnutí v několika zemích. Pracoval na

vedoucích pozicích v YMCE, stal se generálním sekretářem National War Work Council, kde pak obdržel významnou služební medaili za svou práci. Napsal 17 knih, předsedal mnoha konferencím, měl mnohé projevy a dostal ocenění od řady zemí včetně Československa. Je držitelem Nobelovy ceny za mír díky tomu, že zakládal a posiloval mezinárodní protestantské a křesťanské studentské organizace, které se podílely na podpoření míru.³⁰

4.2 Počátky

Ve Skandinávii se pravidelně setkávali studenti místních univerzit a pořádali konference, v jejichž pořádání se střídali. Roku 1895 pořádalo konferenci Švédsko a tentokrát nepozvalo pouze studenty, ale také vedoucí univerzitních hnutí, aby se s nimi mohli spojit. Konference se odehrávala na hradě z 16. stol Vadsteně. V posledních hodinách konference vzniklo nejen skandinávské hnutí, ale také World Student Christian Federation. Bylo zde sice pouze šest zástupců z jiných hnutí, ale společně vypracovali ustanovení WSCF a dohodli se, že se znovu sejdou za dva roky v Americe. Klíčovými zakladateli byli

30 Nobelprize.org. *John R. Mott - Biographical* [online]. 2015 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/1946/mott-bio.html; En.wikipedia.org. *John Mott* [online]. 2015 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/John_Mott#cite_note-1; *Theologians of a New World Order Reinhold Niebuhr and the Christian Realists, 1920-1948*. New York: Oxford University Press, 1997, s. 14

John R. Mott (USA) a Karl Fries (Švédsko). Naplnilo se tak přání několika osobností včetně J. Motta. Myšlenka o potřebě celosvětového hnutí se však objevovala také v mysli dalších lidí, kteří pracovali v národních nebo mezinárodních studentských organizacích. Uvědomovali si, že by taková organizace mohla zprostředkovat bližší spojení mezi křesťanskými institucemi na univerzitách.³¹ Další konference se tedy uskutečnila roku 1987 ve Williamstownu v Massachusetts. Ustanovení byla poupravena a přijata za ústavu federace. WSCF se pak během svého růstu otevírala více mezinárodně, mezidenominačně a i teologicky se více otevírala vůči jiným křesťanským tradicím. Toto hnutí bylo a je velice blízce spjata s hnutím YMCA a YWCA. Mnoho práce ve spojování a ustanovování jednotlivých SCM³² se událo právě díky těmto organizacím. Za tuto spolupráci může také z velké části John Mott. Nejprve bylo WSCF počátečním průkopníkem moderně misijního a ekumenického hnutí. Hnutí povzbuzovalo a inspirovalo studenty na přelomu 19. a 20. stol., aby se aktivně zapojili do šíření evangelia skrze odhodlané učednictví. Zajišťovalo fórum pro spolupráci se studenty z jiných národů a denominací. Ekumenická vize umocňovala důležitost vzájemné komunikace. „WSCF usilovalo o jednotu v církvi a ve světě.“³³

31 Rouse s. 53

32 Student Christian Movement - národní hnutí v jednotlivém státě (ne ve všech)

33 Wscfap.org. LEDGER, Christine. *Historical Sketch of the WSCF* [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z:

4.3 Rozšíření a spolupráce se SRC³⁴

WSCF hrála také roli při formování International Missionary Council a SRC. Mott se stal čestným předsedou SRC. A také další lidé nejprve začínali ve WSCF a později pracovali ve SRC. Jak již bylo zmíněno, Mott také procestoval mnohé země včetně Austrálie, Nového Zélandu, Číny a Japonska a svou prací pomohl rozšířit hnutí na mnoha místech. Mezi lety 1895 a 1910 bylo WSCF v některých státech jediným hnutím, které fungovalo díky studentům a bylo k dispozici pro studentské vzdělávací instituce.

V roce 1910 se pak Inter-Varsity Fellowship³⁵ oddělilo od anglického SCM z teologických a politických důvodů.³⁶ Další organizace v jiných státech IVF následovaly. V roce 1947 pak vzniklo IFES, pod kterým bylo IVF, dnešní CICCU zastřešené. To je jedním z důvodů, proč vzniklo v mnohých zemích nešťastné rozlišování mezi ekumenickými a evangelikálními skupinami. V období během a po světových válkách pomáhalo WSCF uprchlíkům v Evropě. Po té první se sesbíralo od studentů ze 42 zemí 500 000 liber.

<http://www.wscfap.org/globalmovement/history.html>

34 Dnešní stránky: <https://www.oikoumene.org/en/about-us>

35 Dále jen IVF

36 O tom je dále pojednáno v kapitole IFES

4.4 Lidé a politika

Když vznikla roku 1948 SRC, bylo rozhodnuto, že WSCF nebude součástí jeho struktur. Samospráva WSCF oproštěná od církevních struktur byla důležitou součástí pro tvořivost jejích aktivit. Když se SRC zaměřila na misijní a ekumenické cíle, zaměřilo se WSCF spíše na roli vzdělávacích institucí a jejich rozbor vzdělání. SRC pak pod sebe zahrnula oddělení mládeže, a to se stalo přirozeným prostředníkem mezi SRC a WSCF. Mezi členy WSCF patřilo i mnoho slavných křesťanských osobností, ať už to byl John Mott nebo Nathan Söderblom, kteří získali Nobelovu cenu, nebo také i mučedníci, ať už studenti z Filipín, Srí lanky, Severní Koreje či německý teolog Dietrich Bonhoeffer, který byl popraven ke konci druhé světové války. V šedesátých a sedmdesátých letech se jednotlivá hnutí WSCF angažovala zvláště v Severní Americe a Evropě v radikálních politických hnutích. Jejich politická soudržnost a kritika vzdělání je přesvědčili o tom, že misijní pole již není na univerzitách, ale na ulicích a ve vesnicích. Moto WSCF v sedmdesátých letech bylo „*Křesťanské svědectví ve snaze o osvobození*“.³⁷ Stejně jako tenkrát, i dnes usiluje WSCF o zachování lidských práv.

4.5 Zánik některých částí

V sedmdesátých letech některá dílčí SCM v mnohých státech ztratila velkou část své působnosti a některá dokonce zanikla,

³⁷ Ledger: „*Christian Witness in the Struggle for Liberation*“

např. SCM v USA (To zahrnovalo i SVM). Bylo to dáno v mnohém také tím, že v této době se velice rozmohla práce Campus Crusade a Inter-Varsity, a to jak ve státech prvního, tak i třetího světa. „V prvním světě cynismus a zklamání následoval „politiku šedesátých let“ a studentský stav se více a více stával konzervativním, upoutaný na práci a bezpečí.“³⁸ Ve třetím světě, který po 2. světové válce procházel dekolonizací žili fundamentalističtí studenti pod militantní a utlačující vládou. Jelikož byli zklamaní z toho, že naděje, mír a spravedlnost nebyly vládou uskutečněny, otevřela se půda pro konzervativní, evangelikální a fundamentalistické skupiny. Ty navzdory dekolonizaci navyšovaly na rozdíl od většiny jiných církví svou misijní aktivitu, byly sponzorovány velkými částkami peněz a atraktivní propagací a také byly podporované jak firmami, tak vládou. Jednotlivá SCM v mnohých ohledech neměla na to, aby konkurovala těmto hnutím a i některé velké církve v místech, kde na univerzitách přestalo SCM působit nebo již bylo v troskách, raději ve strachu před fundamentalistickými skupinami začaly vlastní službu. Později ke konci 20. století se hnutí na universitách více ustálilo, zaměřilo se na ekumenický charakter práce a života. Některá dílčí hnutí se v letech kolem roku 1970 znovu obnovila, mnohá však zůstala zranitelná díky nízké finanční podpoře a silné konkurenci ze strany konzervativních hnutí.

38 Ledger

4.6 WSCF Dnes

„WSCF je globální federace studentských hnutí spojující 2 milióny členů ve více než 90 zemích.“³⁹ Posláním WSCF je zmocnit studenty ke kritickému přemýšlení a konstruktivní proměně světa. K tomu chtějí dojít modlitbou, oslavou, teologickou reflexí, studiem, analýzou sociálních a kulturních způsobů, solidaritou a působením napříč hranicemi kultury, pohlaví a etnika. Jedná se o nevládní organizaci s centrem v Ženevě. Má speciální konzultativní status s Economic and Social Council of United Nations a také poradenský status pro SRC.

Jako své globální zodpovědnosti si stanovuje vyvíjet globální programy pro zmocnění vedoucích, fundraising a ustanovování mezinárodních partnerství, spojování místních hnutí na globální úrovni, financování, dohled a administraci Federace, organizaci zákonných a programových setkání a zajišťování podpory pro vedoucí.⁴⁰

39 WSCFglobal.org [online]. 2015 [cit. 2015-04-23].
Dostupné z: <http://wscfglobal.org/>

40 WSCFGlobal.org. *Who we are* [online]. 2015 [cit. 2015-04-23].
Dostupné z: http://wscfglobal.org/?page_id=2776 a MCLEOD s. 71-88

5 IFES

5.1 Vznik evangelikálních sdružení

„Hnutí, které se později stalo známým pod názvem International Fellowship of Evangelical Students⁴¹, má své počátky v 18. a 19. století mezi různými malými skupinami studentů, kteří se setkávali na různých univerzitách za účelem křesťanského společenství a akcí.“⁴² Vzniku IFES předcházel vznik několika dalších sdružení, jako bylo WSCF a YMCA, které jsou zmiňovány v předchozích kapitolách. Roku 1895 vznikla unie mezi některými kanadskými a americkými hnutími. Spojila se do hnutí North American Student Christian Movement. Hnutí SCM v Británii se rychle rozrůstalo. V jiných evropských zemích se také vyvíjely národní organizace, nejsilnější ve Skandinávii. Mezitím západní studenti těchto hnutí misijně působili v Severní Africe a Asii. Zástupci hnutí čtyř skandinávských zemí se co dva roky scházeli a roku 1895 vzniklo na jejich setkání WSCF.

5.2 Odtržení IVF od WSCF

„Jednotlivé Křesťanské unie byly ve spolupracujících zemích nejprve teologicky homogenní“. Pod těmito uniemi je možno chápat jednotlivá hnutí a jejich nadnárodní unie, které byly

41 Dále jen IFES

42 Douglas s. 12

součástí WSCF. „Původní hnutí bylo z hlavní části vytvořeno evangelikální částí různých denominací.“⁴³ Tyto evangelikální části byly často misijně smýšlející a nadšené pro zahraniční misii. Dosvědčuje to například působnost D. Moodyho ve WSCF. Douglas dále o WSCF píše, že „Evangelikálové ho považovali za „své“ hnutí a proto, s příchodem několika radikálně odlišných tradic, zvláště pokud byly na národní úrovni - začali mít pochybnosti.“⁴⁴ V několika případech to vedlo k oddělení několika skupin od WSCF. Napětí mezi evangelikálními hnutími a zbytkem s rokem 1910 postupně narůstalo. Vadilo jim, že evangelium bylo zanedbáváno kvůli ekumenismu, a že nebylo mluveno o základních naukách, které jsou důležité pro evangelikální chápání víry. S příchodem první světové války byly všechny aktivity v této oblasti utlumeny. Když se roku 1919 vraceli lidé z války, jejich pohled na křesťanství se změnil a z určitého pohledu se zdálo, že křesťanství zaujalo spíš defenzivní postavení. Bylo tedy jasné, že WSCF a některé organizace k ní připojené, byly vzdáleny původnímu evangelikálnímu postoji, důrazu a jeho praxi. Když tedy bylo jasné, že není naděje pro obnovení původního směřování, začala evangelikální hnutí znovu obnovovat své unie. Jedna z těchto unií je i CICCUC. Toto hnutí bylo zděšeno tím, že se k národnímu SCM měli připojit i Unitáři. CICCUC chtělo však zůstat věrné svým původním kořenům a proto se

43 Douglas s. 37

44 Douglas s. 37

od SCM oddělilo v roce 1910. ⁴⁵ Rouse k tomu ve své knize o WSCF píše, že IVCF mělo všeobecně jako zásadu přísné oddělení evangelikální části v Anglikánské církvi. To začalo právě oddělením CICCUC od anglického SCM, ve kterém mělo aktivní a úctyhodnou historii. CICCUC zdůrazňovalo potřebu obrácení a studia Bible, „ale mělo sklon k lpění na doslovném znění Písma.“ ⁴⁶ „Pojem "obrácení" má mnoho významů. Všeobecně označuje změnu života, odložení navyklého chování a začátek změny, odklonění se od sobeckého zaměření na sebe a dání se do služeb Pánu. Obrácení je každé rozhodnutí, které nás nějakým způsobem přiblíží a přizpůsobí Božímu životu. Obrácení zahrnuje opuštění předchozího způsobu života a začátek nové zkušenosti a neodmyslitelně k němu rovněž patří moment pokání“⁴⁷ Je také spojován s biblickým textem z Matouše 6,3. CICCUC nedůvěřovalo otevřenému SCM co se týká myšlení o teologii, církvích a školách. Využívalo stejných metod jako SCM (konference, dobrovolnické hnutí, cestující sekretáři apod.). Věrnost tomuto principu ve většině zemí byla praktikována nemožností spolupráce s žádným jiným hnutím, které by neschvalovalo všechno jejich učení v plném rozsahu. To se stalo rozdělovacím faktorem na mnoha univerzitách.⁴⁸ V globální historii WSCF se

45 DAUGHRITY, Dyron B. *Bishop Stephen Neill: from Edinburgh to South India*. New York: Peter Lang, c2008, s. 59.

46 Rouse s.293

47 Vira.cz. *Obrácení* [online]. 2015 [cit. 2015-04-29]. Dostupné z: <http://www.vira.cz/Texty/Knihovna/Obraceni.html>

48 Rouse s.293

píše, že odtržení CICCUC od SCM mělo nejen teologické, ale i politické důvody.⁴⁹

Po čase vzniklo spoluprací s dalšími hnutími Inter-Varsity Fellowship of Evangelical Unions. Angličtí studenti vyslali roku 1928 Dr. Guinnesse, jenž byl vedoucím v evangelikálním hnutí Anglikánské církve, aby v jiných zemích, především v Kanadě, sdělil, co pomohlo anglickému hnutí v jejich zemi a v návaznosti na to vznikla evangelikální hnutí v Kanadě, Austrálii a na Novém Zélandě.⁵⁰

5.3 Mezinárodní konference

Tato nově vzniklá hnutí nebyla tak velká, jako jejich předchůdci. Jejich vedoucí osobnosti nedosahovali tak vysokých kvalit a nebyla tolik sebejistá a příliš žádaná. Přesto však vznikala. Nejprve se vynořilo norské hnutí Studentlag, později britské IVF a s tím pak přišlo hnutí v Kanadě, Novém Zélandu a Austrálii a také Inter-Varsity Christian Fellowship of U.S.A. Roku 1928 vzniklo IVF dnes známé jako Universities and Colleges Christian Fellowship. To zahrnuje i CICCUC. Z počátku nebylo ani národním hnutím, ale později se k němu připojovalo čím dál více britských hnutí. Počátky formování IFES pramenily především ze spolupráce britského a norského hnutí a skrze vzájemnou spolupráci severských hnutí.

Důležitou roli ve formování těchto hnutí hráli laici, kteří si

49 Ledger

50 Douglas s. 16; 34-45 a Rouse s. 293

osvojili evangelikální zásady, a to nejen v Norsku, kde to bylo časté, ale i v jiných zemích. S profesorem Hallesbym se v Norsku odehrála duchovní obnova, která zaujala i další evangelikální luteránské vedoucí osobnosti v jiných zemích. Skrze Hallesbyho misionářské cesty se staly kontakty mezi studenty z Norska a okolních států častější a od roku 1921 pak začaly pravidelně probíhat letní skandinávské konference. Ty pak pokračovaly až do začátku 2. světové války a po ní byly zase obnoveny.

Důležitá mezinárodní konference se odehrála v Oslu roku 1934. Na této konferenci bylo schváleno plánování budoucí mezinárodní spolupráce a vypracování hrubé konstituce, aby byla zajištěna úředně pro reprezentativní výbor a také jednou za čas uskutečnit mezinárodní konferenci evangelikálních studentů. Od té doby se tyto mezinárodní studentské evangelikální konference začaly uskutečňovat téměř pravidelně. Na následující konferenci ve Stockholmu byla společná konstituce opravena a přijata.

Další forma mezinárodní spolupráce spočívala ve vzájemné výměně řečníků, studentů a čerstvých absolventů při jiných příležitostech než mezinárodních. V této době mezi válkami povzbudil IVF svým dopisem profesor Karl Heim z Německa, který se staral o blaho křesťanských studentů a byl jedním z prvních členů Deutsche Christliche Studenten Vereinigung.⁵¹

51 Douglas 59, Původní poznámka: The German Student Christian Movement - které bylo potlačeno nacisty v roce 1938.

5.3.1 Karl Heim (1874-1958)

Karl Heim byl „jeden z nejvíce vlivných německých systematických teologů z počátku 20. století. Pro jeho starost o křesťanskou misii si Heima pamatují generace studentů“⁵² Byl původem z Württembergu a studoval v Tübingenu. Účastnil se WSCF konference 1922 v Jižní Asii a byl aktivním účastníkem roku 1928 v konferenci v Jeruzalémě.⁵³

Výše zmíněné německé hnutí si „od časů prvního silného vedoucího Grafa Pücklera udržovalo vysoký stupeň konzervativní⁵⁴ teologie.“ Kromě dopisu, ve kterém K. Heim hnutí v Anglii povzbuzoval, je také přijel navštívit, aby je mohl poznat. Z dopisu a osobní účasti vyplývalo, že je pro něj podstatné ochránit konzervativní evangelikální tradici. Podle Douglase byl Heim ztělesněním své práce a zachování pozitivní tradice v německé teologii. Po druhé světové válce se zajímal o nové německé hnutí „*The Studenten-mission in Deutschland*“ a také IFES. Douglas tomuto sdělení zanechal poměrně dlouhou poznámku, v níž se zmiňuje, že po druhé světové válce bylo některými liberálními teology tvrzeno, že Heim byl v té době již ve velmi pokročilém věku a tak

52 Heim, Karl: German theologian and mission spokesman. *History of Missiology | Boston University* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://www.bu.edu/missiology/missionary-biography/g-h/heim-karl-1874-1958/>

53 Heim

54 Douglas 59, Původní poznámka: Německé zájmeno znamená: 'pozitivní' nebo 'Bibli-věřící'.

nedokázal rozeznat teologickou pozici IFES. Tvrdí ale, že je zřejmé, že přes jeho vysoký věk dobře znal své přesvědčení a přirozenost IFES i to, co chtěl sám říci, a že zůstal 'pozitivním' evangelikálem až do konce.

5.3.2 Další vývoj

V některých zemích začaly konference budit větší zájem. Částečně to bylo dané tím, že je pořádala ta či ona konkrétní země, která se chtěla předvést. Například v Maďarsku se o ně zajímal Dr. Ferenc Kiss, který vedl hnutí 'pro christo', a to i přesto, jak Douglas uvádí, že toto hnutí bylo z počátku v širším okruhu WSCF. Jeho práce a postoje se však blížily evangelikálním uniím.

Velký důraz byl také kladen na teologické a duchovní potřeby studentů teologie. *„Dopad 'racionální' teologie na ochabnutí křesťanské služby na prahu její práce byl speciálně zdůrazněn britským delegátem Johnem Wenhamem, studentem teologie z Cambridge.“⁵⁵*

*„John Wenham, student Cambridge, byl iniciátorem modlitebního spolku pro studenty teologie, jichž byl T. F. Rorrance sekretářem v letech 1934-35. Wenham inicioval Inter-Varsity Biblický výzkumný výbor, který měl nesmírný vliv na rozvoj evangelikální biblické učenosti a studenty. T. F. Rorranceova první publikace roku 1941 *The Modern Theological Debate*, byla sérií lekcí, kterou dal studentům teologie*

55 Douglas 62

*modlitební unie IVF. Ale tyto klíčové osoby v iniciativě, která se nakonec stala významnou obnovou evangelikální teologie a biblické učenosti, se staly poněkud rozdělujícími a rozhodně odcizenými k teologii Karla Bartha.*⁵⁶

5.3.3 Rozlišování a rozdělení

Z citací v tomto i předchozím oddíle je tedy nadmíru jasné, že evangelikálové se distancovali i v rámci studentských konferencí ne pouze organizačně, ale také teologicky. Obě strany měli potřebu jasně rozlišit, co ještě spadá do jejich sféry a co už ne. V tehdejší době tedy vzniklo nešťastné a zjednodušené rozdělení, na evangelikální a ekumenické skupiny, a to nejen na univerzitách. Pramenilo především z výše zmíněného oddělení IVF od anglického SCM a dalších evangelikálních separatistických potřeb oddělit se od těch, kteří nevěří stejnému učení. Je smutné, že v některých společenstvích toto napětí trvá dodnes. Je sice pochopitelné, že jedna strana chce zachovat svou věrouku a druhá především jednotu. Nic ale není dobré dotahovat do extrémů. Podle všeho se zdá, že tato hnutí viděla v tom druhém extrém. Je nutno podotknout, že v letech následujících po odstoupení CICCUC ze SCM se ještě objevily pokusy o připojení zpět, ale kvůli tomu, že CICCUC kladlo důrazy na své věroučné základy

56 Todd Speidell: *Journal of the Thomas F. Torrance Theological Fellowship* [online]. 2013[cit. 2015-03-26]. Dostupné z: http://www.tftorrance.org/journal/participatio_vol_4_2013.pdf s.13-14

se při společném setkání s SCM v roce 1919 na spojení znovu nedohodli.⁵⁷

5.3.4 Předválečné období

Po konferenci v Budapešti, která byla jednou ze společných konferencí, se vedoucí komise rozhodla, že se v roce 1938 sejde s dalšími vedoucími pracovníky a následující rok uspořádá 'světovou' konferenci v Kodani. To se nakonec ukázalo prozřetelným. *„Jakmile roku 1938 komise začala její první setkání v Kodani, Mnichovská Krize dosáhla akutní fáze. Některým delegátům se zdálo, že musí odjet hned po prvním dni, za účelem, aby se vrátili k jejich povinnostem doma, dokud je všechna doprava stále jednoduše možná.“*⁵⁸ Nakonec se tedy čtvrtá mezinárodní konference evangelikálních studentů setkala v Cambridge, a to od 27. června do 2. července 1939. Zúčastnilo se jí přes 800 studentů z 33 států a mnoho hostů, řečníků a studentských vedoucích z různých zemí. Douglas poznamenává, že velká četnost zastoupení jednotlivých hnutí ukazuje mezinárodní charakter, který ovlivňoval jednotlivá hnutí. Hlavním tématem konference bylo: „Kristus naše svoboda“, a to mělo několik podtémat: „Kristus naše moudrost“, „Kristus naše spravedlnost“, „Kristus naše posvěcení“ a „Kristus naše odpuštění.“ Přednášky na této konferenci zvýrazňovaly poslání hnutí. Bohoslužby ze St. Mary's univerzitního sboru, kde kázal Harold Earnshaw Smith,

57 Hietbrink s. 3

58 Douglas s. 65

byly vysílány přes BBC.

*„Předtucha tragédie vypuknutí druhé světové války, která brzo následovala, dala setkáním na konferenci vážnost a pocit naléhavosti, který působil na mysli všech přítomných.“*⁵⁹ Nejen pro bezprostřednost války se stala potřeba evangelikálního a misionářského zapálení hnutí naléhavější. Jednotlivá hnutí rostla, ale to vyvolávalo otázku, zda není na čase zajistit jednotu ve směřování a nezaložit mezinárodní hnutí. Vznikalo tedy „příhodné“ prostředí pro vznik IFES. Přicházející válka dala vedoucím čas nad tím vším pouvažovat. Po konferenci v Cambridge panovala mezi jejími účastníky dobrá nálada, naděje a zápal pro misijní hnutí. Většina z toho byla však zmařena povoláním do armád a služby jednotlivým zemím. Počet členských hnutí se tou dobou snížil, na několik málo hnutí a to z důvodu služby státu nebo okupace území. Douglas zmiňuje, že některými hnutími během války proběhla zpráva: „Často si beru program konference z Cambridge a pročítám si ho. Téma konference – Kristus naše svoboda – bylo mnohem víc prorocké, než jsme v ten čas věděli. Kristus je jistě naše svoboda!“⁶⁰ Zde je důležité poznamenat, že formu konferencí si IFES zachovalo až do dnešní doby. Organizuje je jak pro jednotlivé členy, tak i pro vedoucí.

59 Douglas s. 67

60 Douglas s. 68

5.4 Zformování IFES

5.4.1 Vznik IVCF of the USA

Zásluhu na vzniku hnutí Inter-Varsity Christian Fellowship of USA má především IVCF of Canada, jež vznikla již v roce 1928. V době, kdy jí předsedal C. Stacey Woods, začalo toto hnutí vysílat žádosti o pomoc od studentů v Michiganu a Illinois, kteří se chtěli zapojit do evangelikální práce. Jako odpověď pak Woods cestoval přes hranice na univerzitu do Michiganu a tam se setkal s malým hnutím, které se nazvalo: „The Michigan Christian Fellowship“. Kanadská komise pak přibrala do svého vedení několik křesťanských vedoucích ze severní Ameriky a platila dvěma absolventům, Charlesi Troutmanovi a Grace Kochovi, aby vedli nové 'období' na amerických univerzitách. Oba do toho šli s nadšením a navzdory přicházející válce. Jejich kancelář byla otevřena v Chicagu a v roce 1940 již bylo vidět silné IVCF of the USA. „Tato nová práce ve Spojených Státech, která měla takový rozsah, byla nezávislá na Kanadě od začátku, vyvíjela se tak rychle v bezprostředních poválečných letech, že brzo přerostla svého rodiče.“⁶¹

5.4.2 Národní konference v Oxfordu

Roku 1946 pod vedením Rev. Nils Dahlberga ze Švédska se konala v Oxfordu britská IVF národní konference. Některá

61 Douglas s. 72

hnutí, která byla nejprve pouze pozorovateli, se nyní chtěla stát plnohodnotnými členy, několik dalších hnutí vzniklo a některá další se chtěla stát pozorovateli. Přitom nejpozvzbudivější zprávy přicházely z Číny. Poté co Japonská invaze donutila mnoho univerzit k přesunu do západních měst, mnozí studenti se poprvé setkali s misionáři. Jméno hnutí, které zde vzniklo, přeloženo do angličtiny zní: „Chinese-Inter Varsity Christian Fellowship.⁶² Toto společenství dále rostlo, a když v roce 1949 režim přerušil přímou komunikaci, bylo jich v řádech tisíců.

Po válce byly překvapivě všechny dřívější kontakty zachovány nebo snadno obnoveny. To platilo i o uskupeních, která na předešlou konferenci v Cambridge⁶³ poslala pouze své pozorovatele.

IVCF of the U.S.A nebylo oproti ostatním Evropským částem tolik oslabeno válkou a stalo se zdrojem zapojení se v nové vlně evangelikálních aktivit. Když přijeli zástupci z IVCF of the USA na konferenci v Oxfordu, bylo jejich záměrem podpořit světovou spolupráci svým přičiněním. Ze strany hnutí, která byla nejvíce zodpovědná za mezinárodní konference, zazněla v Oxfordu jednoznačná podpora k tomu, aby IVCF of the USA hrálo větší roli v propagaci hnutí. Výbor pak uvažoval o tom, zda se má pokračovat v předchozích konferencích, nebo přišel čas na vytvoření organizace a zaměstnance na plný časový úvazek. Pocit izolace z druhé světové války vedl Norské i

62 Dále jen CIVCF

63 Norsko 1934, Švédsko 1935, Budapešť 1937 a Cambridge 1939

Švédské delegáty k rozhodnutí pro bližší přátelství se společenstvím křesťanů v zahraničí. O atmosféře na konferenci v Oxfordu Douglas píše: *„Ti, kdo váhali kvůli nebezpečí vytvořit nevyváženou mezinárodní organizaci, což nejspíš měla na mysli většina přítomných delegátů, cítili, že budoucí rozpaky by byly neposlušností k Božímu volání. Bylo učiněno rozhodnutí k uznání, že fakticky a skutečně 'Společenství' již vyplynulo z mezinárodních konferencí.“*⁶⁴ Pak už bylo poměrně jednoduché pozměnit konstituci konference na přiměřenou pro Společenství, a to změnou jména a dalšími několika změnami. Třeba změna komise na regulérní součást společenství. Na posledním jednání se generální komise rozhodla pro další setkání v srpnu 1947 v Bostonu v Massachusetts. Konference v Oxfordu pak byla ukončena modlitbou z Žalmu 90,16-17.⁶⁵

5.5 Vznik IFES

Setkání se tedy uskutečnilo v Bostonu. Podle Douglase bylo místo symbolické, jelikož byl poblíž Plymouth Rock, na němž se v 17. století otcové poutníci usídlili v naději, že našli místo, kde mohou Boha svobodně uctívat. Časem tam pak z Evropy přijíždělo více uprchlíků, kteří pravděpodobně v tradičních církvích Evropy nenašli zastání. I dům, ve kterém se setkávali,

64 Douglas s. 73-74

65 Nechtě se na tvých služebnících ukáže tvé dílo a tvá důstojnost na jejich synech! Vlídnost Panovníka, Boha našeho, buď s námi. Upevni nám dílo našich rukou, dílo našich rukou učiň pevným! (ČEP)

nesl jméno po Phillipovi Brooksovi, kazateli Trinity Church a biskupu v Massachusetts. Setkali se zde zástupci jednotlivých hnutí, hosté a pozorovatelé. Předseda konference „*Dr. D. Martyna Lloyd-Jonese přejal a opravil hrubou konstituci pro mezinárodní společenství a svižně přikročil k jejímu dokončení. Po jejím přijetí se původní hnutí formálně připojila k novému společenství.*“⁶⁶ Vřele byla přijata i žádost čínského hnutí. Prvním vedoucím výboru IFES byl zvolen na půl úvazek C. Stacey Woods. Co tedy vedlo ke vzniku IFES? Jedním z faktorů byl jistě konec války a touha jednotlivých hnutí po vzájemné spolupráci: „*Jakmile skončila válka, dopisy mezi jednotlivými hnutími rychle kolovaly. Stalo se jasným, že se všechna cítila izolovaně od svých mezinárodních přátel.*“⁶⁷ Přála si také obnovit své předválečné styky. Ve světovém měřítku už existovala mezinárodní WSCF a tak je pravděpodobné, že jako „protiváhu“ chtěla mít takové společenství i evangelikální hnutí. Velmi tomu přispělo také americké IVCF, které se konference v Oxfordu zúčastnilo právě za tímto účelem. Počátečním bodem a silným aktérem, který o to usiloval však bylo CICCUC.

Od roku 1947 se záběr práce v IFES neustále rozšiřoval. Na každé generální konferenci přibývala nová hnutí. Byla teď už na všech kontinentech a společně uchopila rostoucí sdílení v plánování práce a dosahu společenství. Woods byl

66 Douglas s. 76

67 LOWMAN, Pete. *The day of His power*. Updated. Leicester: Inter-Varsity Press, 1988.

generálním sekretářem 14 let. Mezi lety 1947-1952 byl také sekretářem kanadského a amerického hnutí IVCF. A poté ještě zůstal předsedou amerického hnutí. Roku 1962 byla centrální kancelář přestěhována do malé země, která byla význačná mezinárodními službami, do Švýcarska. Woodsovi se tedy minimálně čtyřikrát stěhovali.⁶⁸

5.6 Poselství IFES (1964)

Douglas píše, že pokud má být hnutí požehnané Bohem, je pro něj otevřený jen jediný směr. Je důležité, aby jeho vedoucí pokorně důvěřovali Bohu a jednoznačně přijali nařízení Božího Slova. A to není jednoduché. Proto je důležité pokušení přemoci pomocí Ducha Svatého. Boží vůlí je spása kajících hříšníků a podmanění všeho pod vládu Kristovu. To jsou ohniska evangelia. Čtení Bible, kázání Božího slova a dvě svátosti byly ustanoveny Bohem pro jeho záměr. Vedoucí skupin IFES měli zájem uchovat v jejich univerzitách základy křesťanství, Krista a jeho apoštolů. Nic víc, nic míň. Byli také ovlivněni Pavlovými dopisy, které se zájmem studovali. Hnutí se však dostalo také do nepochopení a karikatur ze strany některých církevních vedoucích a teologů, a to pro přístup IFES k Bibli a jejímu uchopení, jako nejvyšší autority v oblasti života v církvi. Lidé, kteří totiž se zapojili do místního univerzitního hnutí a tím i IFES, byli přesvědčeni, že je moudré dodržovat pokyny Nového Zákona.

68 Douglas s. 69-77

Apoštolské dopisy byly podle Douglase psané v podobné době jako je ta, v níž žil, v době, kdy vládl morální a intelektuální zmatek a dětinská církev byla rozdělena přesvědčivými falešnými učiteli. Ty dopisy, které psal apoštol už v pozdějším věku, vyzývají mladé lidi k odevzdání se do křesťanské služby. Každý ze studentských vedoucích je cítil jako adresované právě jemu. *„Tady je možné najít klíč k přístupu a akci IFES, který jejími brzkými vedoucími byla vědomě následována.“*⁶⁹ Namísto Boha filozofů, chtěli sloužit Bohu Otci a Ježíši Kristu. Namísto moderní teologie a relativistické morálky, chtěli následovat Pavlovy rady, např. v listu Timoteovi: *„Ty však zůstávej v tom, čemu ses naučil. Víš, že je to pravda, neboť víš, od koho ses učil. Od dětství přece znáš svatá Písma, která ti dokáží dát moudrost ke spasení skrze víru v Krista Ježíše. Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a je nanejvýš užitečné. Vyučuje nás a usvědčuje, napravuje a vychovává ve spravedlnosti, aby byl Boží člověk dokonale připraven a vybaven ke každému dobrému dílu.“*⁷⁰ Pavlův pohled ale nebyl jediným pohledem, kterým přistupovali k Bibli. Douglas dále píše např. o pohledu apoštola Petra. IFES věří, že Bible je inspirovaným slovem Božím a je užitečná k učení, napomínání, nápravě a příkazům ve spravedlnosti. *„Boží muž má být dokonalý, důkladně vybavený ke vsí dobré práci.“*⁷¹ IFES věří tomu, že ve věcech, o kterých mluví Bible jednoznačně, nemá

69 Douglas s. 100

70 2. Tim. 3,14-17 (B21)

71 Douglas s. 100

panovat nejasnost a společně s ortodoxními církvemi klade důraz na věrohodnost Božích služebníků a na Ježíšovu oběť. Ta byla „*plná, dokonalá a dostatečná oběť, oběť a zadostiučinění, pro hříchy celého světa. Lidská pýcha těžce snáší myšlenku, že hřích a jeho účinek zašel tak daleko, že nic, jedině Boží čin, něco učiněného pro člověka bez jeho vlastního přičinění, ho může zachránit.*“⁷²

5.6.1 Touha po jednotě a vyhranění

Douglas píše, že mnohé protestantské církve se vzdálily svému původnímu učení, ať už kvůli laciné milosti či kvůli jiným věcem. Dále také proto, že v těžkých dobách, jak tomu ve 20. stol. bylo, církev často toužila po jednotě a dokonce je k tomu Písmem vybízena. Není tedy překvapením, že někteří, včetně křesťanských vedoucích, nemají pochopení pro to, že postoj některých evangelikálních unií dává přednost namísto spolupráce uchování toho, čemu věří, jako fundamentálnímu. „*Pro ně tady je základní omyl mnohých, kteří usilují o povrchní organizační jednotu.*“⁷³ Douglas píše o rozlišení mezi hranicemi pravé Kristovy církve a pouhým organizačním sjednocením, ke kterému mnoho křesťanských vedoucích přilnulo. Oporou pro jejich tvrzení je podle něj zprofanovaná část verše „*Ut Omnes Unum Sint*“. Tím jasně dává najevo, že se jedná o YMCA a WSCF (SCM) a také potvrzuje, že určujícím je pro něj Písmo. Poznává, že citace je neúplná. Verš v

72 Douglas s. 105

73 Douglas s. 107

celé podobě zní: „*Již nejsem ve světě, ale oni jsou ve světě, a já jdu k tobě. Otče svatý, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal; nechť jsou jedno jako my.*“⁷⁴ Nejde pouze o to vytvořit jednotu, ale „*Co Pán žádá od Jeho Otce, je, aby jeho apoštolové (a podle všeho všichni, kteří později uvěří jeho slovu), byli dovedeni do plné tajemné jednoty s Boží Trojicí. Modlí se: „nechť jsou jedno jako my.“*“⁷⁵ To je pak dále potvrzeno 21. veršem, kde mimo jiné čteme: „*aby byli jedno, jako my jsme jedno.*“⁷⁶ Janovy kapitoly,⁷⁷ které předcházejí modlitbě za učedníky, obsahují výzvu k větší poslušnosti Bohu. Ve 20. a 21. verši pak k těm, kteří mají být jedno, přidává všechny, kteří skrze jeho slovo uvěří. „*Záměr proč také zahrnuje ty všechny (všechny mé věřící apoštoly a jiné), kéž jedno jsou (eticky), v podobě vedení, úsilí a lásky založené na víře. To je etická jednota věřících, být specificky křesťanem, musí souhlasit s původním vzorem, tj. vzájemné společenství mezi Otcem a Synem.*“⁷⁸ IFES proto věří kvůli Kristovým přikázáním a apoštolským požadavkům, že jde o zachování jednoty, ale spíše ve smyslu zachování pravé víry, v návaznosti na apoštolské učení a jejich praxi. Za úspěch toho, o co IFES usiluje, může především snaha studentů a tak je důležité, aby se snižovali k pomoci a sebekázi, což vyžaduje odevzdání celého srdce pro království Boží. Na konferenci v

74 Jan 17,11 (ČEP)

75 Douglas s. 107-108

76 Jan 17,21 (ČEP)

77 14-16

78 Douglas s. 109

Oslu Dr. Hallesby prohlásil: *„Život Krista byl láska, služba, sebezapření, oběť a utrpení. Přeji si, aby všichni mladí obrázení⁷⁹ studenti šli do moderního studentského světa s těmito skutečnostmi života. Potom uvidí větší věci, než se odvážili očekávat.“⁸⁰* IFES je také společenstvím, jež čeká na příchod Krista a chce, aby se toto očekávání projevilo i ve změně životů těch, kdo na něj čekají.⁸¹ Dietrich Bonhoeffer píše: *„Ježíšova církev se nemůže svobodně oddělit od těch, kteří Ježíšovo povolání neslyší. Je svým Pánem skrze zaslíbení a přikázání povolána k následování. Rozlišování neprovádí církev, ale musí se díť slovem povolání.“⁸²* A dále: *„K rozdělení mezi církví a světem už došlo. Ježíšovo slovo však nyní proniká i do církve, soudí ji a rozděluje. Najednou stojí vedle mne, navenek člen církve, prorok, kazatel, podle zdání a slov křesťan, ale vnitřně ho k nám žnou temné pohnutky“⁸³* a odkazuje na rozpoznání podle ovoce a to, že takoví lidé časem budou odhaleni a bude možné odlišit zdání od skutečnosti. *„V podstatě každým okamžikem se může stát, že zdánliví křesťané od nás budou odděleni a jako zdánliví křesťané přitom budeme odhaleni my. Špatný strom bude vyřazen a hozen do ohně. Přes všechnu nádheru mu nic nepomůže.“⁸⁴* Učedník je vyzván k těsnějšímu a věrnějšímu následování a

79 regenerate

80 Douglas s. 111

81 Douglas s. 96-112

82 BONHOEFFER, Dietrich. *Následování*. 1. vyd. Praha: Kalich, 2013, s.177.

83 Bonhoeffer s. 179

84 Bonhoeffer s.180

společenství s Kristem. Platí tedy tato slova i o oddělování se v rámci hnutí a institucí? A pokud ano, co to tedy znamená? Je nutné taky poznamenat, že jeho slova se vztahují spíše k dobovému kontextu a pozici Vyznavačské církve, která byla německým protestantským hnutím uvnitř, proti nacisty sponzorované a ideologicky ovlivněné Německé křesťanské církvi.⁸⁵ Nicméně zaznívají v podobné době, kdy se IFES formovalo a je možné, jej vztahovat i k jakémukoliv rozdělení v církvi nebo v křesťanských společenstvích a hnutích.⁸⁶

5.6.2 Záměr IFES

Douglas píše, že záměrem IFES je: „být mezinárodním hnutím národních studentských evangelikálních unií nebo hnutí za účelem „snažit se probouzet a prohlubovat osobní víru v Pána Ježíše Krista a dále evangelizační práci mezi studenty napříč světem. Posilovat národní evangelikální hnutí a zajišťovat společenství na světové i regionální bázi. Zajišťovat v pravidelných intervalech společné a regionální mezinárodní konference.“⁸⁷

85 Infoplease.com. *Confessing Church* [online]. 2015 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.infoplease.com/encyclopedia/society/confessing-church.html>

86 Bonhoeffer s.177-183

87 Douglas s. 173

5.7 IFES dnes

Primárním povoláním IFES „je vstupovat na university, aby získala studenty v jejich rozhodujícím čase, kdy jsou otevření novým myšlenkám a jsou formováni převládajícími filozofiemi a teoriemi. V některých státech IFES také pracuje se středními školami a v třetích institucích jako jsou technické školy. V současné době působí IFES ve 154 zemích napříč světem.“⁸⁸ V České republice působí pod národním hnutím pod názvem Univerzitní křesťanské hnutí.

88 Ifesworld.org. *Where we work* [online]. 2014 [cit. 2015-04-25].
Dostupné z: <http://ifesworld.org/en/where-we-work>

6 Campus Crusade

6.1 William Rohl Bright⁸⁹

Příběh Williama Brighta velmi připomíná Augustinovo Vyznání a jemu podobné příběhy o obrácení. Takovéto formy příběhů mají za cíl ukázat zlomový bod, ve kterém jde často o obrácení nebo změnu smýšlení hlavního aktéra, který měl dříve odmítavý postoj. Turner, který o něm píše, ale není součástí Campus Crusade. Bill Bright se narodil 19. října 1921 na ranči v předměstí Cowety v Oklahomě (USA). Předchozí dítě, které se jeho matce Mary Lee narodilo, bylo mrtvé, a tak když byla tentokrát těhotná, rozhodla se, že její dítě bude zasvěceno Bohu. Bill Bright strávil většinu svého dětství na venkově. Když trochu vyrostl, pracoval ve vesnici. Jeho matka ho vedla ke čtení knih a obrátila se ke Kristu v metodistické církvi. Další jeho příbuzný se stal metodistickým pastorem. On se tedy také přidal k metodistům, když mu bylo 12. Svoji matku později sám označuje jako „svatou⁹⁰ matku“, nebo „zbožnou křesťanskou matku“. Měl také přísnou výchovu, k níž jeho otec používal i řemen, protože „očekával, že jeho děti budou následovat jeho instrukce.“⁹¹ Stejně jako jeho otec měl William sklon k politice, zdědil po něm i netečnost k náboženství. Jednou dokonce napsal, že křesťanství je pro ženy a děti, ale ne pro

89 Dále jen Bill; Bright nebo Bill Bright

90 Možno překládat i jako zbožnou

91 Turner s.14

muže. Na střední škole, kterou studoval, se mísilo křesťanství s vlastenectvím. Poté, co 1939 školu dokončil, se dal na studium medicíny v Tahlequahu. Po prvním semestru zkoušel i jiná odvětví školy. Střídal studium, společenské události, několik brigád a mimoškolních aktivit. Vyhrál nějakou meziuniverzitní soutěž v řečnění. Mezi studenty na univerzitě byl viceprezidentem a prezidentem a také organizoval plesy. Ale ani na univerzitě se o křesťanství nezajímal. Školu opustil s bakalářským titulem a stal se zástupcem pro část země Muskogee. Jelikož si však nebyl jistý budoucím povoláním, přestěhoval se do Kalifornie do Los Angeles. Jak venkov, tak univerzita na něm však zanechaly stopy. Byl odměřenou osobností zasvěcenou hodnotám venkova.

Hned první noc v Los Angeles se seznámil s několika křesťany, mimo jiné i se synem rádiového evangelisty Dana Fullera. Nijak ho to však nepoznamenalo a zkusil se přihlásit k armádě, kde ho ale nevzali. Vystřídal několik prací, vydělal celkem slušné peníze a začal studovat drama v Hollywoodu. Díky svému domovnímu se William dostal do presbyteriánské církve. Domovní ho zde seznámil s několika bohatými lidmi. William zde začal chodit, nejprve zřídka a poté častěji. Jedné noci zde po kázání ze Skutků o Pavlově obrácení a Filipově setkání na cestě do Damašku, po které byli účastníci Henriettou Mears vyzváni, aby si, až se vrátí domů, klekli na kolena a modlili se jako Pavel slovy: „Pane co mám dělat?“ *„Bright následoval radu od Mears a později rozumí této chvíli jako prvnímu velkému duchovnímu otáčejícímu bodu v jeho*

životě ⁹² Silný vliv na jeho teologii a také na tvarování Campus Crusade měla právě Henrietta Mears. Bright navštěvoval plesy i po svém obrácení, chodil také do kina a občas si zapálil dýmku. Mears neřešila styl oblékání, make-up nebo fenomén populární hudby, což ji v mnohém odlišovalo od jiných evangelikálů. Dění na křesťanské scéně napomohlo tomu, že když Bright přijal fundamentalistickou teologii, blížila se právě k mainstreamu v USA. Mears chtěla po svých studentech týdenní zpravodajství o jejich pokusech svědčit na University of California, Los Angeles⁹³ a v dalších několika univerzitních areálech. Také je brala do jižní Kalifornie, aby si procvičili evangelizaci na ulicích. Bright byl však vystrašený k smrti, když měl s lidmi na veřejnosti mluvit o Ježíši. Nakonec byl však po podání žádosti, ve které uvedl, že jednomu příchozímu do sboru vysvětloval evangelium, přijat do Princetonu ke studiu teologie, neměl však příliš zájem o studia biblických jazyků a systematiky.

Studia po čase přerušil a vrátil se k podnikání, které v jejich průběhu předal svým dvěma spolupracovníkům. S podnikáním se mu ale poté už moc nedařilo a později dokonce musel splácet dluhy. Pak zkoušel podnikat i v jiných sférách než doposud a vždy si přál být vnímán jako úspěšný podnikatel.

92 Turner s.19

93 Dále jen UCLA

6.2 Henrietta Mears (1889-1963)

Henrietta byla křesťanskou učitelkou a autorkou, která se narodila do baptistické rodiny. Stuart MacLennan ji přijal jako církevní vedoucí pro křesťanské vzdělávání. Během několika málo let pak několik tisíc dětí a dospělých navštěvovalo každotýdenní program, který organizovala. Podněcovala také mladé muže, aby se stali duchovními.

Napsala vlastní učební program pro nedělní školu a nechala ho vytisknout a zveřejnit. Koupila 'Lesní dům', který pak sloužil jako křesťanské centrum pro různé denominace, ale především byl důležitý pro síť fundamentalistů a její růst v severní Kalifornii. Byly zde různé konference, které byly často pořádané právě Mears. Je však nutno poznamenat, že zvala i liberální řečníky, nehleděla příliš na hranice denominací, a také jí záleželo spíše na obrácení lidí ke Kristu než na jejím vlastním porozumění Bible. Její směřování bylo tedy něco mezi fundamentalismem a tím, co se stávalo po válce známým jako 'evangelikalismus'. Teologicky byla jednoznačně konzervativní. Jednou řekla „*Naučila jsem se všechnu moji teologii sezením na hoře Hermon. A posloucháním řečníků jako Lewis Sperry Chafer z Dallaského Theologického Semináře.*“⁹⁴ Také tvrdila, že Bible je neomylné slovo Boží. Během války třeba poslala do města skupinu atraktivních žen, aby pozvaly vojáky do církve. Navštěvovala spolu se svými studenty areály univerzit UCLA⁹⁵

94 Turner. s. 20

95 UCLA dnes: <http://www.ucla.edu/about/>

a USC⁹⁶ a svědili předsedům studentských spolků, vynikajícím atletům a často se stávalo, že pár vedoucích studentů začalo navštěvovat církev. Stala se snad dokonce nejvlivnějším mentorem mladých evangelikálních vůdců v americkém národě.⁹⁷

6.3 Společenství hořícího srdce

Když se Mears vrátila z cest po válkou zdevastované Evropě, vylíčila, v jakém úpadku se tam nacházejí křesťanské a evangelikální hodnoty. Místní jí potvrdili, že v Americe je to úplně stejné.

Mears to nenechalo v klidu a přišla s tím, že je nutné, aby na tento úpadek křesťané odpověděli, a to evangelizací, misíí a plnou přítomností Boží pravdy bez kompromisů. Učitelům, které vzdělávala, řekla, že Bůh hledá muže a ženy mu zcela oddané. Stejně jako vojáci dávali všanc svoje životy, tak je třeba dát svoje životy pro křesťanskou službu. *„Evangelikální vůdci během a po válce obratně protkali volání po obrácení a křesťanské horlivosti do obrany národu proti sekularismu a komunismu.“*⁹⁸ Své posluchače vyzývala k tomu, aby se cele rozhodli pro Krista a modlili se za moudrost, aby rozpoznali, zda je Bůh volá do služby doma nebo v zahraničí.

96 USC dnes: <http://about.usc.edu/>

97 Turner s.19-22 a Wheaton. WHEATON COLLEGE. *Henrietta Mears* [online]. [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: <http://www.wheaton.edu/ISAE/Hall-of-Biography/Henrietta-Mears>

98 Turner s. 26

„Poté co vstřebali Mearsino povolání do zbraně, Bright, Evans, Franck a několik dalších mladých mužů zahrnujících Richarda Halversona přišlo do její místnosti.“⁹⁹ Přítomní vzpomínali na modlitby, vyznání a poté intenzivní setkání s Duchem Svatým. Byli plni očekávání, co se bude dít, když dají opravdově své životy Bohu. Bright společně s dalšími mladíky založil Společenství hořícího srdce, společenství rozhodnuté evangelizovat mladé ve světě. Slíbili věnovat každý den hodinu četbě Písma a modlitbě, chovat se jako Kristus, cudně a ctnostně, a vyhledávat každou příležitost svědčit. Vytvořili pak malé buňky, které se měly dále replikovat. Pořádali také konference a jezdili do církví v Kalifornii, kde svědčili o svých zkušenostech a zvali lidi jak na konference¹⁰⁰, tak na jiná křesťanská setkání. Bright z počátku své úsilí vkládal hlavně do místních univerzit, ale podobně jako Mears přemýšlel nad využitím amerických studentů pro sdílení evangelikální zvěsti ve světě. Později opustil teologický seminář. Jeden z učitelů tam totiž vylašoval po vzniku Izraele roku 1948, že se naplnilo proroctví a brzy přijde Kristus. Bright tehdy prohlásil: „*Nebudu tady sedět a učit se řecky, když Kristus přijde.*“¹⁰¹ Bright si našel přítelkyni Zachary. Sice mezi sebou měli různé problémy a jedním z nich bylo rozdílné porozumění víře, nakonec však díky Mears došli pochopení a vzali se roku 1948.

99 Turner s. 27

100 Je důležité poznamenat, že konference byly důležitou součástí Amerického chápání misie, zmínka o tom je v Turner. s. 28

101 Turner s. 31

6.4 Počátky Campus Crusade

Jednoho dne když se Bright učil na zkoušku z řečtiny, navrhl spolu-studujícímu spolužákovi, zda si nechce zaběhat. Položil řečtinu a běhal sem a tam v blízkosti domu. Později sám napsal: *„Náhle jsem měl ohromný dojem, že Pán rozvinul svitek pokynů, co mám udělat se svým životem.“* Bright tenkrát probudil svou ženu a řekl jí, co zamýšlí udělat, že chce nabrat vedoucí z evangelikálních seminářů pro národní službu univerzitním studentům. Když to pak konzultoval s Mears, Wilburem Smithem a Louisem Evansem, rozhodl se prodat svůj podnik a odejít z teologického semináře. Smith navrhl název: Campus Crusade for Christ.

Poté co se Bright rozhodl CCC¹⁰² založit, napsal potenciálním sponzorům obrys své vize. Podotkl, že asi jen něco kolem 5 % studentů vysokých škol se v Americe podílí na životě církve, a že průměrný student toho moc o křesťanství neví. Přičemž Turner poznamenává, že nejspíš nezapočítal katolíky a Židy. Dále varuje, že pokud se nezaplní duchovní vakuum univerzit, stanou se univerzity trojským koněm komunismu. V jednom z bulletinů nové organizace pokládá otázku: *„Kristus nebo komunismus, co má být?“* Ačkoliv je zaměřen především evangelizačně, dívá se na nově vzniklou organizaci přes vyhrocenou situaci po 2. světové válce. Jeho moto slibuje: *„Dnes vyhraj univerzitu, zítra vyhraj svět.“*¹⁰³ Bright tedy

102 Campus Crusade fro Christ

103 Turner. s. 41

vyslal „tažení“ proti domněle nepřátelským universitám a mnozí jeho spolupracovníci v padesátých letech se s tím identifikovali jako nárazové jednotky. Nicméně v té době toto chápání misie v protestantismu nebylo nic zvláštního. V následujících letech se však začal prudce zvyšovat počet studentů vysokých škol. Fundamentalisté si stěžovali, že skrze modernistické profesory, na univerzity pronikají nebezpečné německé filozofie. Tím zřejmě měli na mysli filozofy, kteří vyvraceli víru, nebo ji chápali příliš liberálně. V polovině 20. století se obavy rozšířily na všeobecné evangelikální znepokojení o stav amerických kolejí a univerzit. S přibývajícím počtem studentů se také zvýšil sekularismus školství. Tyto a další okolnosti tedy pomohly Brightovi sehnat sponzory pro jeho hnutí. Na jaře a v létě 1951 strávil šest měsíců plánováním toho, jak zahájí svou službu a připravoval dvě ofenzivní vlny proti pohanům na univerzitách. Věřil, že pro to sežene sto lidí (vystudovaných teologů ze seminářů a vysokých škol), které pošle ve skupinách po pěti do celých států. Také chtěl natočit film, nad kterým bude možno diskutovat ať už na pro-křesťanské nebo protikomunistické témata a také nad zmínkami o Bohu v dokumentech ustanovujících USA. Bright nečekal podporu celé presbyteriánské církve, ale alespoň lokálních sborů a církví. Nicméně nechtěl moc posílat lidi do církve, protože pak podle něj vychladnou. Jeho plány však úplně nevyšly, nikdo se totiž nechtěl připojit k organizaci, která není zaštitěná pod žádnou již působící organizací nebo církví. Nějaké sponzory a pár

přátel se mu však pro věc získat podařilo. Takže službu začali dělat alespoň lokálně, a to na UCLA. Sám si myslel, že to bude jeden z nejtěžších univerzitních areálů, kde může začít. Události, které následovaly, se ale zdají být s tímto tvrzením částečně v rozporu. V poválečných letech se rozmohlo náboženství a na UCLA roku 1951 přednášel Billy Graham, také se tam prezentovalo Brightovo Společenství hořícího srdce a na jaře pak také IVCF. Univerzita si sice podržela etické a morální ideály liberálního protestantismu bez podpory osobní víry, ale otevřela „náboženský trh“, který zahrnoval široké spektrum náboženských skupin.

Stejně jako Mears se snažil Campus Crusade oslovovat spíše muže a výrazné osobnosti na universitě. Zvýrazňoval také především mužské vedoucí. Měli tedy dobře promyšlenou strategii toho, jakým způsobem chtějí lidi oslovit. Pravděpodobně se jim, díky tomuto kroku podařilo oslovit i mnoho dívek. Velký důraz se také kladl na svědectví o obrácení ke Kristu. V roce 1953 Graham pozval Brighta do svého televizního programu a ten tak měl příležitost své hnutí více propagovat. Bright byl také řečníkem, ale jeho projevy se prý často opakovaly a nebyly moc bohaté, zato však byly upřímné a soustředěné a jeho řečnictví mu vynahrazovalo zaměření se na osobní evangelizační rozhovory. Po několika měsíčním působení na UCLA se ke Kristu obrátilo cca 250 studentů, z toho mnozí, kteří stáli v popředí zraků ostatních. Během této doby také najal pro své hnutí a jeho činnost i několik studentů a absolventů Fullerova semináře.

6.5 Jak úspěšně prodávat Krista?

Po počátečním úspěchu na UCLA začal Bright rychle organizovat týmy cestující do jiných univerzit.

Kromě fundamentalistické klasiky chtěl po těch, které pro službu najal, aby přečetli knihu Franka Bettgera: „How I Raised Myself from Failure to Success in Selling.“ Jako mnozí další, bylo zřejmé, že chce používat kromě evangelizace i jiné formy propagace. Bright napsal, že vybavuje své vedoucí nováčky *„instrukcí v umění prodávat (získávání duší)¹⁰⁴.“* Bright rozpoznává evangelisty - *„Ti kdo získávají duše“¹⁰⁵ ve fundamentalistické a evangelikální řeči - jsou duchovní prodavači. V této vazbě byl ideálním vedoucím Campus Crusade. „Byl silný v prodávání všeho, čemu věřil.“¹⁰⁶* Jak již bylo zmíněno, dříve než uvěřil, podnikal, a to ne jednou. Mimo to byl také nešťastný, když se mu něco nedařilo, ale vždy se znovu postavil na nohy a začal jinde. Jeho záměry byly zřejmé, chtěl spojit americký smysl pro podnikání s evangelizací studentů.

Je však takové spojení možné? Samozřejmě, že církev je povolána k šíření evangelia do celého světa, což je základním posláním církve. Pro evropský kontext, který procházel sekularizací je však toto spojení nepochopitelné. V americkém

104 soulwinning

105 soulwinners

106 Turner s. 51-52

prostředí bylo náboženství chápáno jako něco atraktivního, něco po čem je poptávka, což je Evropě velmi vzdáleným prostředím.

6.6 CRU ve 21. století

V roce 2011 působilo 25000 misionářů tohoto hnutí ve 191 zemích světa. V roce 2012 změnilo americké Campus Crusade for Christ in the U.S. své jméno na CRU. Důvodem byly negativní anotace ze spojování jejího názvu s křižáckými výpravami. Toto nové jméno již přijalo i mnoho jiných členů mezinárodního hnutí.¹⁰⁷

6.7 Evangelikální teologie na přelomu století a tisíciletí

6.7.1 Postkonzervativní evangelikální teologie

Postkonzervatismus nemá žádné hnutí a jednotliví postkonzervativní evangelikálové se různě liší. Všeobecně však kritizují samoučelný tradicionalismus, který podle nich brání tvořivosti a obnově. Evangelikální teologická společnost je pro ně příliš restriktivní. Nově promyšlejší evangelikální formulace a nebojí se riskovat. *„Jejich přáním je „velkorysá*

107 Demoss.com. *Cru Historical Fact Sheet* [online]. 2015 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://demoss.com/newsrooms/cru/background/cru-historical-fact-sheet> a Nytimes.com. *Campus Crusade for Christ Is Renamed* [online]. 2011 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: http://www.ny-times.com/2011/07/21/us/21brfs-CAMPUSCRUSAD_BRF.html

ortodoxie“, která se vyhýbá jak úzkoprsému dogmatismu, tak liberálnímu relativismu. Cení si konstruktivní evangelikální angažovanosti a dialogu s postmoderní kulturou a filozofií.“¹⁰⁸

Ze všeho nejvíc se snaží povznést se nad tradiční chápání levicových liberálů a pravicových konzervativců. Olson píše, že největším zdrojem napětí v postfundamentalistické evangelikální teologii jsou v její různosti nejspíše pocity nadřazenosti a přehlížení ostatních. Je však téměř jasné, že se to neděje pouze v evangelikálním prostředí.¹⁰⁹

6.7.2 Clark Pinnock (1937-2010)

Je uznávaným zástupcem postkonzervativní evangelikální teologie, ale ne její vůdčí osobností. Vyrůstal v liberálním baptistickém sboru v Ontariu v Kanadě, ale jeho prarodiče byli konzervativní misionáři v Africe a měli na něj velký vliv. V padesátých letech Clark prožil obrácení ke Kristu a stal se z něj fundamentalista. Poslouchal rozhlasové kazatele jako byli Fuller nebo Graham. V Torontu se zapojil do hnutí Mládež pro Krista a později byl ovlivněn mimo jiné i IVCF, C. S. Lewisem nebo John R. Stottem. Studoval nejprve v Kanadě a pak na postgraduálním studiu Nového zákona u F. F. Bruce v Manchesteru. Doktorát dokončil v Americe a učil pak na několika teologických seminářích. V průběhu let se jeho názory vyvíjely, a to jak co se týče pojetí Boha, tak inspirovanosti

108 Olson s. 114

109 Olson s. 113-125

Písma. „V Principu písma potvrdil svůj respekt k Písmu, oproštěný od fundamentalismu a konzervativního evangelikálního biblicistu. Argumentuje ve prospěch „optimismu spasení“ v Kristu pro ty, kdo nikdy neměli možnost slyšet o Spasiteli světa. Pinnock nikde nehlásá bezpodmínečné univerzální spasení.“¹¹⁰ Reflekoval a setkával se s jedním charismatickým hnutím. Přiklonil se k „Boží otevřenosti“ či „otevřenému teismu.“ „Bůh se podle něj svobodně omezuje tak, aby mohl být ovlivněn svobodnými rozhodnutími a modlitbami svého lidského stvoření.“¹¹¹ Evangelikální společnost pak tato teologie přiměla k přijetí rezoluce o Božím dokonalém poznání všech událostí, ať už minulých, přítomných nebo budoucích. Podstatou křesťanství pro něj byl výpravný příběh o spasení.¹¹²

110 Olson s. 117

111 Olson s. 119

112 Olson s. 114-121

7 Studentská hnutí v České Republice

Jelikož mnohá ze světových hnutí začala v České Republice působit až na přelomu 20.-21. století, přesahuje tato část i do počátků 21. století. Některá z hnutí však působila již v průběhu 20. století nebo na jeho konci. Existuje několik typů křesťanských vysokoškolských společenství, některá jsou organizována církví (sborové mládeže, jejich aktivity apod.) a nebo s ní úzce spolupracují, jiná jsou pouze lokální a málo známá. Obě tyto skupiny většinou nemají vlastní organizaci nebo jsou jejich orgány součástí církve. Tento typ bude v této práci zmíněn pouze okrajově.

Pozornost bude místo toho zaměřena na vysokoškolská hnutí, která mají vlastní organizaci a většinou mají také mezinárodní přesah. Některá z nich také spolupracují s církví nebo jsou jí finančně podporována. Tato hnutí „druhého typu“ jsou jmenovitě: Akademická YMCA, Vysokoškolské Katolické Hnutí, Universitní Křesťanské Hnutí, IntegrityLife a EveryStudent. Přičemž poslední tři z nich jsou dle autora této práce především misijně zaměřené. Všechny se pak snaží studentům nabídnout prostor pro rozvoj, společenství a alternativní využití volného času. Podle internetového dotazníku¹¹³

113 *Studentská křesťanská hnutí (SKH) - Jak je dnes vnímáme* [online]. 2015 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <https://docs.google.com/forms/d/13hIHr1pUaRo6QA10xXH-jELRcQxqXsWb0QyovE43zgE/viewanalytics#start=publishanalytics>

vytvořeného autorem této práce, jež si neklade za cíl být objektivní, ale pouze prozkoumat názory lidí v okolí autora tohoto textu, jsou nejčastějšími požadavky na studentská hnutí následující, řazeny sestupně: spojení mezi církví a studenty, biblické skupinky, přednášky, studentské bohoslužby a prostory pro účely studentů a jejich hnutí. Naopak by studentská hnutí neměla zajišťovat finanční podporu. Tento názor však může pramenit z opakovaného řešení církevních restitucí v České Republice. Je totiž jasné, že bez finančního zázemí nemůžou takto velké mezinárodní organizace fungovat. Je také důležité poznamenat, že je mnohdy obtížné studentská hnutí udržet funkční. Studenti přicházejí a odcházejí ve vlnách a podle toho pak také vypadá historie některých jejich uskupení, což také komplikuje jejich záznam.

7.1 Akademická YMCA¹¹⁴

Dnešní AY se na svých stránkách prezentuje takto: „Oikumené Akademická YMCA je členem WSCF (World Student Christian Federation) a podílí se na práci v evropském regionu s důrazem na práci v neformálním uskupení organizací ve střední Evropě. Akademická YMCA (AY) je ekumenické sdružení pro rozhovor idejí a tradic, je nepolitickou nekonfesijní dobrovolnou organizací sdružující studenty, inteligenci a další zájemce na území ČR.“¹¹⁵

AY však vznikla už o řadu let dříve, a to roku 1927. Tomu však

114 Dále někdy AY

předcházelo několik důležitých událostí. Roku 1913 založila skupina realistů po návštěvě R. P. Wildera a Ruth Rouse, kteří propagovali WSCF, „Kroužek přátel křesťanstva studentského“. Vydáním spisku „Náboženské hnutí studentské“ a pronájmem Foyeru pro biblické kroužky a účastí na konferenci WSCF v Komorní Lhotce poblíž Českého Těšína roku 1914 připravili půdu „Obrodnému hnutí československého studentstva,“¹¹⁶ které vzniklo roku 1920. Byla to náboženská skupina protkána různými směry, můžeme vyjmenovat např. „masarykovský, americké křesťanství, evangelická ortodoxie, ohlasy katolické výchovy, březnovský idealismus, tolstojovský sklon k východním věrám aj.“¹¹⁷ Někteří studenti se připojili k názoru E. Rádl, že ze všech náboženství má v našich poměrech význam pouze křesťanství. Předcházeli tomu dlouhé diskuze. Požádali pak J. L. Hromádku o odborné vedení křesťanské odnože v OHČS a po konferenci delegátů v Radošovicích u Říčan vznikla mezi dny 22.-24.4. AY. Ta se usídlila v Praze, Brně a Bratislavě a pobočky zřídila v Poděbradech a v Lučenci. Chlápek přisuzuje AY významný podíl na výchově intelektuálů, kteří se zasloužili o životaschopnou modifikaci masarykovství v době, kdy o něj nebyl zas až tak velký zájem. „Ti byli vychováváni coby nepostradatelní strážci idejí T.G. M.“¹¹⁸

115 Oikumené - Akademická YMCA. AKADEMICKÁ YMCA. *O nás* [online]. 2007 [cit. 2015-04-02]. Dostupné z:

<http://www.publix.cz/acadymca/default.aspx?ido=5&sh=-1553656442>

116 Dále jen OHČS

117 VYDRÁŘ, J. *Akademická YMCA, co je a co chce*. Praha: Vydavatelské oddělení YMCA, 1948.

118 Chlápek s. 135

7.1.1 Ideové základy tehdy a dnes¹¹⁹

Pro možnost srovnání budou v následujícím textu uvedeny ideové základy AY tehdy a dnes. Poté budou rozebrány jejich podobnosti a rozdíly. AY tehdy: *„Křesťanské studentské sdružení chce být nositelem křesťanského myšlení a praxe ve studentstvu. Chce v životě jednotlivců, společnosti i národů uplatňovati bez ohledu na náboženské, národnostní, politické a sociální rozdíly evangelium Kristovo, vidouc v něm nepostradatelný zdroj duchovní a mravní síly.“*¹²⁰

AY dnes: *„Akademická YMCA (AY) je ekumenické sdružení pro rozhovor idejí a tradic, je nepolitická a nekonfesijní dobrovolná organizace, sdružující studenty, inteligenci a další zájemce na území ČR. Sdružení chce přispívat k myšlenkové a mravní obnově, k vytváření pravdivých a nosných postojů ke společenské problematice domácí i v evropském kontextu. Zároveň se chce zasadit o prohlubování demokratických tradic. Sdružení zdůrazňuje význam pravdy, osobního přesvědčení pro myšlení i život jednotlivce i celé společnosti.“*¹²¹

Je zde tedy vidět několik rozdílů. Zatímco dnešní AY se na základě textu zaměřuje na ekumenický rozhovor, vytváření pravdivých a nosných postojů, prohlubování demokracie a ukazování významu pravdy, původní prohlášení s tím souhlasí,

119 1948 a 2015

120 Vydrář s.6

121 Oikumené

ale přitom ukazuje, že tím, co chce uplatňovat, je Kristovo evangelium. I přes mnoho věcí, které zůstaly stejné, je tato změna podstatnou změnou ve znění. Položení jiných důrazů ukazuje na liberalizaci a větší otevřenost hnutí také lidem mimo křesťanské prostředí. Zároveň se ale pravděpodobně ztrácí důraz na šíření Božího království nebo se otevírá otázka, co je šířením Božího království myšleno. Nakonec je to stejné jako u celosvětové YMCA. Její aktivity závisí předně na lidech, kteří chtějí něco dělat.

7.2 Univerzitní křesťanské hnutí¹²²

Univerzitní křesťanské hnutí je mezidenominačním evangelikálním hnutím, které je součástí IFES. Jeho počátky datujeme do roku 1990. První kořeny lze nalézt už v roce 1985, například u tajného misionáře Goverta, který v ČR studoval a učil se česky.¹²³ V roce 1991 se začalo neoficiální skupinkou několika holandských IFES studentů, kteří přijeli do ČR a potkali se s českými studenty včetně Zdeňka Valenty, který se stal jedním z jejich vedoucích. V témže roce IFES oficiálně vytvořilo v Československu své hnutí a nazvali je Vysokoškolským biblickým hnutím¹²⁴. Prvním vedoucím byl Marek Kraus, ale ten vedl VBH pouze 6 měsíců. Po něm se

122 Dále jen UKH

123 Youtube.com. *UKH* [online]. 2012 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=plUogIFuadg&feature=youtu.be>

124 Dále jen VBH

vedoucím stal Zdeněk Synak. IFES podporovala VBH jak finančně, tak i posíláním zahraničních dobrovolníků, kteří zde sloužili. „V praxi je tam velká podpora: zpočátku byla i finanční, ale od roku 2009 už nejsme považováni za průkopnické hnutí a tak k tomu určené zdroje byly postupně sníženy na nulu. I tak ale IFES pomáhá finančně na jiných rovinách - příspěvky pro studenty na mezinárodní konference a podobně.“¹²⁵ Dobrovolníci přicházeli na různě dlouhou dobu z Ameriky, Anglie, Německa, Holandska a dalších států. Práce z počátku spočívala především na bázi jednotlivých kontaktů, a to především v Praze, Ostravě a Olomouci. Mimo to se také dobrovolníci učili česky. V roce 1993 se s rozdělením Československa rozdělilo i hnutí na dvě části. Předsedou obou ale zůstal Petr Synak. Dobrovolníci také jezdili pomáhat na Slovensko. Následující rok bylo hnutí rozděleno na dvě jednotlivá, a to slovenské a české hnutí. Generálním ředitelem obou hnutí se stal Fred Prudek. Tento rok se také formovaly skupinky v Pardubicích, Ústí nad Labem a na HTF UK v Praze. České hnutí následně také pomáhalo tomu slovenskému se školením vedoucích a s dalšími aktivitami.

V roce 1996 se začaly vést rozhovory o možném propojení s hnutím Studentská křesťanská misie¹²⁶, které bylo propojené s Křesťanskými společenstvími, ve kterých figuroval známý, pro některé kontroverzní, evangelikální teolog Dan Drápal. Rozhovory o možném propojení se však po dvou letech staly

125 UHER Tomáš, rozhovor, 2015-4-25, Praha

126 Dále jen SKM

podle VBH degradujícími a důvěra mezi hnutími byla narušena. VBH ukončilo tyto diskuze a hnutí SKM bylo zklamáno. Možná spolupráce by mu přinesla finanční podporu z IFES a VBH by na oplátku získalo asi 150-200 studentů. VBH se však rozhodlo vybudovat si svou vlastní identitu jako studentské hnutí. V té době si udržovalo dobrý vztah se skupinkou studentů v Českých Budějovicích. V roce 1999 se místo Freda Prudka stal předsedou hnutí David Pollendine. V té době existovala misijní anglická skupinka na Ekonomické fakultě na Žižkově a skupinka na Husitské Teologické fakultě. Vznikla také dobrá spolupráce se skupinkami v Pardubicích a Ústí nad Labem, která v době sepsání této práce ještě stále fungovala. Kolem roku 2000 se objevily další snahy o sjednocení SKM a UKH, ale znovu se došlo k závěru, že bude lepší, aby tato hnutí zůstala oddělená. Po důvodech, kvůli kterým se hnutí nechtěla sjednotit, se autor této práce nedopátral.

V roce 2002 se VBH přejmenovalo na UKH a přidal se k němu Aleš Čejka, který se pak v roce 2003 stal generálním ředitelem. Během roku 2005 se účast na skupinkách pohybovala mezi 3-15 studenty. Toho roku byl také zorganizován první English Camp. Během roku 2006 probíhaly každý semestr na skupinkách evangelizační akce. O dva roky později se v Linzu konala IFES konference, kde z ČR přijelo 20 účastníků. Po návratu z ní vznikla skupinka na FF UK. Roku 2009 Čejku ve funkci generálního ředitele vystřídal Tomáš Uher. Ve stejném roce se uskutečnil první misijní výjezd do

Slovinska. Roku 2011 se uskutečnila první národní konference s účastí 28 studentů. V roce 2014 se konal misijní výjezd do Bosny a odehrál se první misijní týden v Praze pod názvem „Něco víc než“. Na jeho počátku Prahu navštívil profesor John Lennox z Oxfordu a přednášel o vztahu vědy a víry. Účastníci přednášky zaplnili celou halu FF UK. Pod článkem¹²⁷, který byl napsán o této přednášce, se na internetovém portálu idnes.cz rozpoutala bouřlivá diskuze. V roce 2015 je stav následující: „10 skupinek je přímo napojeno na UKH: Ústí n. L., Pardubice, České Budějovice, Brno, Ostrava, Olomouc int.¹²⁸, Praha int., Praha FF UK, Praha ČZU, Praha PF.“¹²⁹ Důležité je také poznamenat, že při podpoře UKH je „mnoho z těchto IFES aktivit organizováno ve spolupráci s jinými hnutími, tzn. IFES není nějaká svrchovaná entita nad hnutími, ale spíše společenství všech hnutí.“¹³⁰ To v praxi znamená, jak už bylo možné vidět v kapitole o IFES, že jednotlivá hnutí hrají v IFES větší nebo menší roli. Co se týče vzájemné podpory, tak jednotlivá hnutí nemusí podporovat celé IFES, ale třeba jiné hnutí, například anglické CICCUC.¹³¹ Aktivity UKH ukazují, ať už

127 Technet.cz. In: *Matematik: Věda a víra nejsou v rozporu. Vědci totiž nerozumí Matyldě* [online]. 1999-2015. 2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/john-lennox-veda-a-vira-rozhovor-interview-f29-/veda.aspx?c=A141128_160155_veda_pka

128 International - čili mezinárodní

129 UHER Tomáš, rozhovor, 2015-4-25, Praha

130 UHER Tomáš, rozhovor, 2015-4-25, Praha

131 *Univerzitní Křesťanské hnutí* [online]. [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: Univerzitní Křesťanské hnutí a PRUDEK, Fred. *HISTORY OF IFES/VBH IN CZECH REPUBLIC*. Praha, 2011. a PRUDEK Fred, internetová zpráva, Praha, 2015-4-28

jde o biblické skupinky, misijní výjezdy nebo misijní týden, že misie byla důvodem jeho vzniku a i dnes je jeho zaměření především misijního charakteru.

7.3 VKH

Vysokoškolské katolické hnutí je poměrně mladým hnutím, které jako celek vzniklo až v roce 2002. Sami se chápou jako přirozené rozšíření jednotlivých VKH ve velkých městech. Vysokoškolské Katolické hnutí v ČR vzniklo „*po více jak roce neformálních setkání radních a členů vysokoškolských farností v Praze, Brně a Olomouci a jejich občasné spolupráci.*“¹³² Tyto kontakty však existovaly už od počátku devadesátých let. Roku 2004 se pak ke sdružení připojilo VKH Ostrava a později také KS Salaš (Hradec Králové) a RR 49 ze Zlína. Spolupráce funguje ale také se studenty z jiných měst.¹³³

V Praze byl dán vývoj VKH nejprve klubem Betánie, který vznikl roku 1995. Tento klub bylo nutné nejprve zrekonstruovat, ale s tím si studenti poradili za pomoci zejména organizace Ackerman Gemeinde a pražského arcibiskupství. Otevírací hodiny klubu byly každodenně od 12 do 18 hodin. Mimo to zde probíhaly i večerní programy, besedy, hudební a literární večery. Klub sloužil i jako místo informovanosti o možných aktivitách a programech, a to od přednášek a akcí Křesťanské akademie přes studentskou

132 VKHCR. *Historie VKH ČR* [online]. 2009 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.vkhcr.cz/historie-vkh-cr/>

133 VKHCR

farnost Nejsvětějšího Salvátora až po Diakonii ČCE. Časem skupina nadšenců nabízela služby nekomerční čajovny a připojovaly se další aktivity. Mimo jiné se v ní shromažďovali a školili dobrovolníci pro studentskou linku důvěry. V roce 2003 však vypovězením smlouvy klub zanikl a přístřeší našel u Nejsvětějšího Salvátora. Poté vznikly studentské cechy, které měly zmenšit anonymitu lidí potkávajících se v Salvátoru, ale ty také zanikly. Až roku 2010 vznikl klub První pokus, který měl velký význam pro formování následujícího vývoje VKH. Mezi lety 2010 a 2012 pak vzniklo společenství lidí, kterým se podařilo pražské VKH oživit.¹³⁴

VKH působí i v dalších městech pro ilustraci cituji z jejich brněnských a olomouckých stránek: *„VKH Olomouc vzniklo v roce 1990 a od té doby jím prošly stovky, ba tisíce studentů. Tehdy jako dnes zde mohli a mohou mladí lidé najít zázemí, příležitost ke společnému prožívání radosti z víry, k poučení i povzbuzení, k osobnímu i k duchovnímu růstu a ke smysluplnému využití volného času.“*¹³⁵ *„Jsme otevřeným společenstvím věřících vysokoškolských studentů, které pro své vrstevníky pořádá nejrůznější společenské, kulturní, duchovní a charitativní akce. VKH Brno vzniklo neoficiálně v roce 1990 a jeho oficiálním sídlem je Studentské centrum.“*¹³⁶

134 VKH Praha. *Historie* [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: http://www.vkhpraha.cz/kdojsme/historie/?doing_wp_cron=1429084918

135 VKH Olomouc. *Kdo jsme* [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.vkholomouc.cz/vkh-olomouc/kdo-jsme>

136 VKH Brno. *O nás* [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.vkhbrno.cz/o-nas>

Cílem VKH v ČR je: „vytvořit společenství, ve kterém se budeme doprovázet na cestě životem s Bohem. Prostředkem k tomu je připravit co možná nejkvalitnější program, také proto mezi sebou jednotlivá města spolupracují rámci VKH ČR.“¹³⁷

7.4 CRU v ČR

Nejprve přišlo do České Republiky Campus Crusade, od nich se pak oddělilo a počestilo hnutí Studenti Pro Krista, které se později přejmenovalo na in-life, nebo také integritylife. Campus Crusade dále pokračovalo ve službě v ČR, vzniklo tak hnutí Studentský hlas pro Krista, dnes Everystudent, které je součástí mezidenominační organizace Nový život, o. p. s. a spadá pod CRU.¹³⁸ Zdeněk Blažek o Integrity Life a EveryStudent napsal: „*Integrity Life a Every Student jsou 2 odlišné občanské sdružení, které jdou každá téměř 25let svoji cestou, proto samozřejmě každá má jiný profil či prezentaci, trochu odlišné zaměření i způsob práce (i když rámcově v rámci ČR jsme si blízcí). Myslím, že v minulosti, tedy v tom roce 1990 nešlo o rozdělení. Spíš určitá skupina lidí vnímala potřebu sloužit lidem v ČR ještě více zaměřeněji a způsobem, který je adekvátní zdejší mentalitě. Proto vzniklo občanské sdružení, ve kterém jsem také dnes zapojen. Integrity Life vzniklo v roce 1991 pod názvem Křesťanské vyučování a život. K přejmenování došlo v roce 2011 s rozšiřováním činnosti do*

137 VKHCR

138 UHER Tomáš, rozhovor, 2015-4-25, Praha, opraveno Tomášem Chvojkou z Nového života, internetová zpráva, 2015-4-26, Praha

zahraničí a s novými způsoby aktivit. Chtěli jsme mít více mezinárodní název srozumitelný kdekoli ve světě. ¹³⁹

Integritylife je neziskovou organizací. Píší o sobě: „*Svémi aktivitami chceme rozšířit spektrum příležitostí nejen k rozvoji tvého osobního i profesního potenciálu, ale i k tvořivým způsobům využití tvého času mimo studium. Máme rádi život, svobodu, pravdu, legraci a skvělé vztahy. Věříme, že v každém z nás je ukryt obrovský potenciál, a jde o to ho objevit a rozvinout.*“¹⁴⁰ Připravují přednášky, diskuse, setkání s lidmi, workshopy, venkovní akce, sportovní a jazykové kempy, hudební a filmové večery a další třeba i spontánně připravené akce. Chtějí nabídnout diskuzi nad tématy týkajícími se víry v Boha a smyslu života. „*Chceme být také k dispozici nově příchozím studentům při orientaci v novém prostředí a pomoci jim v efektivním studiu. Integrity Life vzniklo v Brně roku 1982 a v roce 1991 bylo zaregistrováno u Ministerstva vnitra jako občanské sdružení. Do jeho aktivit se během let zapojily desetitisíce vysokoškolských studentů.*“¹⁴¹

Hnutí EveryStudent se na svých stránkách prezentuje takto: „*Hnutí EveryStudent je součástí celosvětového studentského křesťanského hnutí. V České republice jsme od roku 1990 jako součást organizace Nový život, o. p. s. Působíme v Praze, a to hlavně na VŠE, UK a na FTVS. Kromě studia na vysoké škole nás spojuje také touha pomáhat mladým lidem poznat a*

139 BLAŽEK Zdeněk, email, 2015-4-28

140 Integritylife.org. *O In-life* [online]. 2015 [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.integritylife.org/content/o-nas>

141 Integritylife.org

prohlubovat aktivní křesťanskou víru. Patříme do různých církví a spolupracujeme s dalšími křesťanskými organizacemi. Během roku organizujeme setkání se zajímavými hosty, diskuze, studium Bible v malých skupinách přímo na koleji, výlety i večere.“¹⁴²

Obě tyto hnutí jsou nezávislá, je jim však společné, že nabízejí různorodé činnosti pro studenty. Pod službou je možné rozumět přímé či nepřímé ukazování na Krista. Důvod jejich vzniku je s největší pravděpodobností misijní, jak tomu napovídají světové kořeny.

7.5 YWAM, Všeliká mládež a další

Youth With A Mission worldwide má v ČR svoji základnu v Chebu a misijně působí v Plzni a Praze. Je součástí celosvětového hnutí stejného jména.¹⁴³

Všeliké mládeže jsou pořádány pražským SEMem ČCE, ale jsou rozšířeny i do dalších měst. V ČCE kromě toho fungují sborové mládeže a skrze SOM, SEM a COM jsou pořádány seniorátní a celocírkevní akce. Především všeliké mládeže, nebo místní vysokoškolské mládeže jsou pak zaměřeny na vysokoškolské studenty. Většinu osazenstva tvoří členové ČCE, ale někdy se objeví i studenti nebo hosté odjinud. Z autory účasti na těchto setkáních plyne jeho vlastní poznatek/názor, že tyto mládeže

142 Everystudent.cz. *O nás* [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: http://everystudent.cz/7/o_nas

143 *Ywamcheb.org* [online]. 2014 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.ywamcheb.org>

nejsou misijně zaměřené, ale snaží se spíše přiblížit člověka sociálně znevýhodněným skupinám a kritickému pohledu na svět a média.

Cílem této práce není sice popsat všechna vysokoškolská hnutí, ale v poslední době se jich mnoho zformovalo a tak není ke škodě alespoň zaznamenat jejich názvy a internetové adresy¹⁴⁴:

Křesťanská setkání vysokoškoláků v Plzni¹⁴⁵

Duchovní správa akademické obce České zemědělské univerzity v Praze¹⁴⁶

Klub křesťané na koleji¹⁴⁷

TeenStreet¹⁴⁸

InriRoad¹⁴⁹

KAM¹⁵⁰

Samozřejmě, že hnutí, především těch lokálních nebo církevních, existuje více, tohle jsou pouze některé z těch, které nějakým způsobem působí v ČR. Některé z nich, ale pouze malý zlomek, je možné najít na www.studentcross.com.

144 Jedná se pouze o ty, o nichž jsem se dále již více nerozepsal, adresy jsou aktuální k 22.4.2015

145 <http://skupinka.krestan.org/>

146 <http://www.dsczu.cz/>

147 http://www.k-klub.com/?page_id=18

148 <http://www.teenstreet.de/home.html>

149 <http://www.inriroad.org/o-inri-road>

150 <http://www.kam.cz/>

Závěr

Počátky všech mezinárodních hnutí, která byla v práci zmíněna, mají misijní kořeny v práci mezi studenty a jsou spojeny se zahraniční misí. Každá z organizací se však k misii posléze postavila jiným způsobem. Hnutí YMCA a WSCF usilovala o šíření Božího království nejprve evangelizační cestou, později však usilovala spíše o ekumenickou jednotu a mír, pomoc lidem v nouzi a pomoc utlačovaným skupinám ve světě. IFES se zformovala až po 2. světové válce a její zaměření bylo ve všech ohledech misijní a také separační. Ačkoliv pod sebe sjednotila mnohé evangelikální skupiny a hnutí, udržovala si podmínku zachování základů své věrouky. Naproti tomu WSCF byla v tomto ohledu otevřenější a nebránila se přijmout do svých řad i odlišnější studentská hnutí. Letniční hnutí Campus Crusade bylo velmi specifické. Jeho základ stojí na úsilí jednoho muže, Williama Brighta, který spojil misijní snažení s americkým podnikáním, čímž se odlišuje od všech ostatních. Několik klíčových událostí v historii změnilo křesťanské studentské dějiny. Patří mezi ně především letní konference Hora Hermon, kde vznikl silný zájem o zahraniční misii. Od té doby každé další mezinárodní hnutí nějakým způsobem na tuto tradici navázalo. Další událostí bylo oddělení CICCUC od anglického SCM. Pro světové WSCF to byla jen jedna z mnoha událostí, ale pro IFES to byla jedna ze základních příčin jejího vzniku. Campus Crusade stejně jako IFES ovlivnila také atmosféra po 2. světové válce. Ta obě hnutí pomohla uvést do pohybu. Na

rozdíl od IFES, která si chtěla své učení uchovat, usilovalo CRU především o obrácení studentů. Každé z těchto hnutí si tedy utvořilo svou vlastní identitu. V ČR se etablovalo také každé z nich. AY se zaměřila spíše na kritické vnímání světa, inteligenci a ekumenický rozhovor. UKH se otevřelo především misijně. Integritylife se přizpůsobilo českému prostředí a EveryStudent zůstalo věrné svému americkému rodiči. S počátkem 21. století se v ČR objevují další studentská hnutí. Pro již dříve zmíněné a také pro VKH platí, že jejich počátky se točí okolo rozpadu Československa a roku 1990. Kdysi, stejně jako dnes, plánovala studentská hnutí pro studenty rozličné aktivity obsahující skrytě nebo otevřeně křesťanskou zvěst. Tato hnutí za sebou zanechala velký kus práce ve prospěch nejrůznějších církevních denominací i států světa. Patří jim díky za šíření zvěsti o Kristu i šíření křesťanských zásad.

Seznam použitých zkratek

AY	Akademická Ymca
BCCU	British Colleges Christian Unions
CICCU	Cambridge Inter-Collegiate Christian Union
COM	Celocírkevní odbor mládeže (v ČCE)
CRU	Campus Crusade for Christ
ČCE	Českokobratrská církev evangelická
ČR	Česká Republika
IFES	International Fellowship of Evangelical Students
IVCF	Inter-Varsity Christian Fellowship
IVF	Inter-Varsity Fellowship
NAE	National Association of Evangelicals
SEM	Sdružení evangelické mládeže (v ČCE)
SOM	Seniorátní odbor mládeže (v ČCE)
SRC	Světová rada církví
SVM (SVMU)	Student Volunteer Missionary Union
UKH	Univerzitní křesťanské hnutí
VKH	Vysokoškolské katolické hnutí
WSCF	World's Student Christian Fellowship
YMCA	Young Men's Christian Association
YWAM	Youth With A Mission worldwide
YWCA	Young Women's Christian Association

Seznam literatury

- Bible (ČEP; B21)
- BLAŽEK Zdeněk, email, 2015-4-28
- BRUCE, Steve. *THE STUDENT CHRISTIAN MOVEMENT AND THE INTER- VARSITY A SOCIOLOGICAL FELLOWSHIP: STUDY OF TWO STUDENT MOVEMENTS*". University of Stirling, 1980. Dostupné z: <http://dspace.stir.ac.uk/handle/1893/2398#.VSpTMeR6e1E>. Thesis or Dissertation. University of Stirling.
- BONHOEFFER, Dietrich. *Následování*. 1. vyd. Praha: Kalich, 2013
- Cru.org. *Statement of Faith* [online]. 2015 [cit. 2015-04-29]. Dostupné z: <http://www.cru.org/about/statement-of-faith.html>
- DAUGHRITY, Dyron B. *Bishop Stephen Neill: from Edinburgh to South India*. New York: Peter Lang, c2008
- Demoss.com. *Cru Historical Fact Sheet* [online]. 2015 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://demoss.com/newsrooms/cru/background/cru-historical-fact-sheet>
- Douglas Johnson, A Brief History of the International Fellowship Of Evangelical Students, Lausanne, Switzerland, IFES, 1964
- En.wikipedia.org. *John Mott* [online]. 2015 [cit.2015-04-28]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/John_Mott#cite_note-1
- Everystudent.cz. *O nás* [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: http://everystudent.cz/7/o_nas
- Heim, Karl: German theologian and mission spokesman. *History of Missiology | Boston University* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://www.bu.edu/missiology/missionary-biography/g-h/heim-karl-1874-1958/>
- HIETBRINK, Jon. *The Student Volunteer Movement and The International Fellowship of Evangelical Students: Comparing and Contrasting Two Student Mission Movements* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: https://www.academia.edu/2327250/The_Student_Volunteer_Movement_and_The_International_Fellowship_of_Evangelical_Students_Comparing_and_Contrasting_Two_Student_Mission_Movements
- CHLÁPEK, Petr. *YMCA a její význam pro českou společnost*. Praha, 2004. Diplomová práce. Universita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Noemi Rejchrtová
- *Christianity today*. web: <http://www.christianitytoday.com/>, 2015-4-30
- Integritylife.org. *O In-life* [online]. 2015 [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.integritylife.org/content/o-nas>
- Ifesworld.org. *Where we work* [online]. 2014 [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://ifesworld.org/en/where-we-work>

- Infoplease.com. *Confessing Church* [online]. 2015 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.infoplease.com/encyclopedia/society/confessing-church.html>
- LOWMAN, Pete. *The day of His power*. Updated. Leicester: InterVarsity Press, 1988.
- MCLEOD, Hugh. *World Christianities c. 1914-c. 2000*. New York: Cambridge University Press, 2006
- Nobelprize.org. *John R. Mott - Biographical* [online]. 2015 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/1946/mott-bio.html
- Nytimes.com. *Campus Crusade for Christ Is Renamed* [online]. 2011 [cit.2015-04-26]. Dostupné z : http://www.nytimes.com/2011/07/21/us/21brfs-CAMPUSCRUSAD_BRF.html
- Oikoumene.org. *Wcc-time-line* [online]. [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <https://www.oikoumene.org/en/about-us/achievements/wcc-time-line>
- OLSON, Roger E. *Příběh evangelikální teologie*. 1. vyd. Praha: Návrát domů, c2012, AΩ.
- ROUSE, Ruth. *The World's Student Christian Federation: A history of the first thirty years*. první. Kanada: S.C.M. Press LTD., 1948
- Studentská křesťanská hnutí (SKH) - *Jak je dnes vnímáme* [online]. 2015 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <https://docs.google.com/forms/d/13hIHr1pUaRo6QA10xXH-jELRcQxqXsWb0QyovE43zgE/viewanalytics#start=publishanalytics>
- Technet.cz. In: *Matematik: Věda a víra nejsou v rozporu. Vědci totiž nerozumí Matyldě* [online]. 1999-2015. 2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/john-lennox-veda-a-vira-rozhovor-interview-f29-/veda.aspx?c=A141128_160155_veda_pka
- *Theologians of a New World Order Reinhold Niebuhr and the Christian Realists, 1920-1948*. New York: Oxford University Press, 1997
- Todd Speidell: *Journal of the Thomas F. Torrance Theological Fellowship* [online]. 2013 [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: http://www.tftorrance.org/journal/participatio_vol_4_2013.pdf
- TURNER, John G. *Bill Bright & Campus Crusade for Christ the renewal of evangelicalism in postwar America*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2008.
- Oikumené - Akademická YMCA. AKADEMICKÁ YMCA. *O nás* [online]. 2007 [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.publix.cz/acadymca/default.aspx?ido=5&sh=-1553656442>

- PRUDEK, Fred. *HISTORY OF IFES/VBH IN CZECH REPUBLIC*. Praha, 2011
- PRUDEK Fred, internetová zpráva, Praha, 2015-4-28
- *Univerzitní Křesťanské hnutí* [online]. [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: Univerzitní Křesťanské hnutí
- UHER Tomáš, rozhovor, 2015-4-25, Praha
- UHER Tomáš, rozhovor, 2015-4-25, Praha, opraveno Tomášem Chvojkou z Nového života, internetová zpráva, 2015-4-26, Praha
- Vira.cz. *Obrácení* [online]. 2015 [cit. 2015-04-29]. Dostupné z: <http://www.vira.cz/Texty/Knihovna/Obraceni.html>
- VKH Brno. *O nás* [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.vkhbrno.cz/o-nas>
- VKHCR. *Historie VKH ČR* [online]. 2009 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.vkhcr.cz/historie-vkh-cr/>
- VKH Olomouc. *Kdo jsme* [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.vkholomouc.cz/vkh-olomouc/kdo-jsme>
- VKH Praha. *Historie* [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: http://www.vkhpaha.cz/kdojsme/historie/?doing_wp_cron=1429084918
- VYDRÁŘ, J. *Akademická YMCA, co je a co chce*. Praha: Vydavatelské oddělení YMCA, 1948.
- Wheaton. WHEATON COLLEGE. *Henrietta Mears* [online]. [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: <http://www.wheaton.edu/ISAE/Hall-of-Biography/Henrietta-Mears>
- Wscfap.org. LEDGER, Christine. *Historical Sketch of the WSCF* [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.wscfap.org/globalmovement/history.html>
- WSCFglobal.org [online]. 2015 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: <http://wscfglobal.org/>
- WSCFGlobal.org. *Who we are* [online]. 2015 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: http://wscfglobal.org/?page_id=2776
- Ymca.cz. YMCA. *Pařížská báze* [online]. 2008 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: <http://www.ymca.cz/info-o-ymca/poslani/prizska-baze/>
- YMCA International - World Alliance of YMCAs. *History* [online]. 2013 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.ymca.int/who-we-are/history/>
- YMCA International a SHEDD, Clarence Prouty. *History of the world's alliance of young men's christian associations*. první. Londýn: S.P.C.K., 1955
- Youtube.com. *UKH* [online]. 2012 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=plUogIFuadg&feature=youtu.be>
- *Ywamcheb.org* [online]. 2014 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.ywamcheb.org>

Přílohy

Roky vzniku některých hnutí

Vznik YMCA 1844

Vznik SVM 1888

Vznik CICCUC 1877

Vznik WSCF 1895

Vznik IVCF of USA 1928

Vznik IFES 1947

Vznik Campus Crusade 1951

Vznik YWAM 1960